

PROVIDUS
DOMNĪCA

Nevalstisko organizāciju sektors Latgalē.

Cik liels?

Cik spēcīgs?

Cik gatavs krīzēm?

Autores:

Līga Stafecka
Agnese Frīdenberga
Laima Bērziņa

RĪGA 2023

Vācijas Federatīvās Republikas
vēstniecība
Rīgā

Pētījums veikts ar Vācijas vēstniecības Rīgā atbalstu.

Par pētījuma saturu atbild domnīca Providus
Alberta iela 13, Rīga, LV-1010
+371 6 703 9252, info@providus.lv

Saturs

Informācija par pētījumu	4
Pētījuma mērķis	4
Pētījuma metodes	4
Pētījumā lietotie saīsinājumi:	4
Pateicības	4
Ievads	5
Galvenie secinājumi	6
1. Kas ir Latgales NVO sektors?	8
1.1. NVO skaits un darbības jomas	8
1.2. Statistika pret realitāti: cik no reģistrētajām NVO faktiski darbojas?	10
1.3. Latgales reģiona NVO kapacitāte	11
2. Pašvaldību loma NVO sektora stiprināšanā Latgales reģionā	16
2.1. Latgales pašvaldību finansiālais atbalsts vietējām NVO	16
2.2. Pašvaldību sadarbība ar vietējām NVO	19
3. NVO sektora loma sabiedrības noturības veidošanā	22
3.1. Kāda ir NVO loma sabiedrības noturības veidošanā?	22
3.2. Latgales reģiona NVO gatavība iesaistīties krīzēs	23
3.3. Pašvaldību darbinieku vērtējums par NVO darbību un lomu krīzēs	25
4. Ko dati tev nestāsta jeb ko valsts zina par NVO sektoru?	29
Ieteikumi	32
Pielikums nr. 1: Augšdaugavas novads skaitļos	34
Pielikums nr. 2: Balvu novads skaitļos	37
Pielikums nr. 3: Daugavpils valstspilsēta skaitļos	40
Pielikums nr. 4: Krāslavas novads skaitļos	42
Pielikums nr. 5: Līvānu novads skaitļos	45
Pielikums nr. 6: Ludzas novads skaitļos	48
Pielikums nr. 7: Preiļu novads skaitļos	51
Pielikums nr. 8: Rēzeknes novada pašvaldība skaitļos	54
Pielikums nr. 9: Rēzeknes valstspilsēta skaitļos	57

Informācija par pētījumu

Pētījuma mērķis

Šī pētījuma mērķis bija apzināt sabiedrības noturības spēju Latgales reģionā – deviņās Latgales pašvaldībās¹, izvērtējot nevalstisko organizāciju sektora lielumu, spēju darboties, gatavību uzņemt iniciatīvu krīzēs, kā arī izvērtējot pašvaldību līdzšinējo ieguldījumu NVO sektora stiprināšanā, tai skaitā, iesaistot pašvaldības lēmumu pieņemšanā.

Pētījuma metodes

Pētījums balstīts uz šādiem datiem:

- statistikas par NVO sektoru analīzi sadarbībā ar Lursoft, kā arī izmantojot Valsts ieņēmumu dienesta sniegtos datus;
- fokusgrupām ar Latgales NVO pārstāvjiem² kopumā fokusgrupās tika iesaistītas 40 Latgales nevalstiskās organizācijas, viena no fokusgrupām notika klātienē Daugavpilī, pārējās tiešsaistē;
- intervijām ar dažādu jomu ekspertiem³;
- intervijām ar NVO pārstāvjiem⁴;
- intervijām ar pašvaldību vadītājiem⁵;
- Latgales pašvaldību pārvaldnieku un bibliotekāru aptauju⁶;
- No pašvaldībām pētījuma vajadzībām saņemtās informācijas analīzi.⁷

Pētījumā lietotie saīsinājumi:

NVO – nevalstiskās organizācijas – pētījuma kontekstā lietots, lai apzīmētu biedrības un nodibinājumus.

SLO – sabiedriskā labuma organizācijas;

VID – valsts ieņēmumu dienests;

NVA – Nodarbinātības valsts aģentūra;

SIF – Sabiedrības integrācijas fonds.

Pateicības

Pateicamies par sadarbību šī pētījuma tapšanā: SIA Lursoft IT, pateicamies par sadarbību visām biedrībām un nodibinājumiem, kas piedalījās pētījuma izstrādes procesā, fokusgrupās un intervijās, pašvaldību pārstāvjiem, kas aizpildīja apaujas anketas un sniedza informāciju, Ludzas novada, Augšdaugavas novada domes priekšsēdētājiem par atvēlēto laiku intervijās.

Pētījums notiek ar Vācijas vēstniecības Rīgā atbalstu projekta "Pilsoniskā sabiedrība Latgalē: pilsoniskās iesaistes prakses kartēšana, veicinot sabiedrības noturību" ietvaros.

1 Augšdaugavas novads, Balvu novads, Daugavpils valstspilsēta, Krāslavas novads, Līvānu novads, Ludzas novads, Preiļu novads, Rēzeknes valstspilsēta, Rēzeknes novads.

2 Kopumā notika 6 fokusgrupas (5 attālināti, 1 klātienē (Daugavpils)), iesaistot 40 dažādu Latgales NVO pārstāvjus.

3 Intervija par sabiedrības lomu civilajā aizsardzībā; Intervija ar dezinformācijas eksperti.

4 Intervija ar Dienvidlatgales NVO centra vadītāju; Intervija ar Latvijas Sarkanā krusta Dienvidlatgales komitejas vadītāju; Diskusija ar Latgales vietējo Partnerību vadītājam.

5 Intervijas ar Ludzas novada, Augšdaugavas novada un Balvu novada vadītājiem.

6 Aptaujai izmantota *Google forms platforma*, uzrunājot visus Latgales pašvaldību pagastu pārvalžu vadītājus, bibliotēku vadītājus, kopumā tika saņemtas 94 atbildes.

7 Atbildes uz informācijas pieprasījumiem par pašvaldību piešķirto finansējumu NVO, kā arī dažādām sadarbības formām

Ievads

Providus līdzšinējie pētījumi bija vērsti uz pašvaldību prakses izvērtējumu sabiedrības iesaistišanā, padziļināti pētot to, vai pašvaldības pietiekami iesaista savus iedzīvotājus attīstības plānošanā⁸, vai pašvaldības izmanto inovatīvas metodes⁹, kā arī pašvaldību pieredzi darbā ar iedzīvotāju padomēm¹⁰. Pētot šos jautājumus pamanījām, ka bieži vien pilnai ainai pietrūkst detalizētāku datu par NVO sektoru reģionos – cik tas ir liels, kāda ir kapacitāte, kādās jomās darbojas. Bieži satiekam atsevišķas aktīvas organizācijas, kas rada risku nonākt sava veida slazdā, ka satiktās organizācijas atspoguļo kopējo situāciju pašvaldībā vai reģionā.

Šis pētījums ir tuvplāns vienam no Latvijas reģioniem – Latgalei un to veidojošām deviņām pašvaldībām. Iemesli, kādēļ tieši Latgale, ir vairāki. Vispirms, Latgales ģeogrāfiskā izvietojuma dēļ, šī reģiona sabiedrības līdzdalība ir svarīgs jautājums ne vien no sabiedrības saliedētības viedokļa, bet jau daudz plašāk, kā sabiedrības noturības jautājums, kuru ir svarīgi novērtēt, domājot par to, kā stiprināt valsts drošību. Krievijas uzsāktais pilna mēroga karš Ukrainā parāda, cik liela slodze uz sabiedrības drošību, civilo aizsardzību, kā arī humānās palīdzības sniegšanu ir vietējām pašvaldībām. Šī pieredze parāda, ka vietējām pašvaldībām ir vajadzīgas atbalsta rokas no vietējām kopienām. Pieredze parāda, ka darbs ar vietējo kopienu aktivizēšanu, saliedēšanu nav maznozīmīga, zemas prioritātes lieta, ko īstenot pie labvēlīgas budžeta situācijas, bet ilgtermiņā nozīmīgs ieguldījums, kas padara vietējās kopienas noturīgākas pret dažāda veida krīzēm.

Otrs iemesls bija saistīts ar informācijas trūkumu par Latgales NVO sektoru kopumā. Šis pētījums ļauj turpināt iegūt pilnīgāku ainu par Latgales reģionu no sabiedrības līdzdalības perspektīvas. 2022. gadā padziļināti esam analizējuši iedzīvotāju padomju darbību vienā no Latgales pašvaldībām – Rēzeknes novadā. Šajā novadā, par spīti teju unikālajai pieredzei ar iedzīvotāju padomēm, pēdējās pašvaldību vēlēšanās bija vieni no zemākajiem līdzdalības rādītājiem visā Latvijā. Bieži viesojoties Latgalē, lai intervētu vietējos aktīvistus un pašvaldību, reti tika pieminētas nevalstiskās organizācijas. Tas radīja vēlmi noskaidrot – kas ir ar NVO sektoru ne vien Rēzeknes novadā, bet Latgalē kopumā.

Pētījumu veido divas daļas. Pirmajā daļā analizēti Latgales NVO sektoru raksturojošie dati, lai novērtētu NVO sektora lielumu, kapacitāti, darbības jomas. Tajā apskatīta arī pašvaldību loma NVO sektora darbības stiprināšanā. Savukārt otrā daļa veltīta šobrīd īpaši aktuālam jautājumam – sabiedrības noturībai krīzēs. Šajā nodaļā dati par NVO sektoru papildināti ar NVO pieredzes izvērtējumu – vai un kādā veidā Latgales NVO reaģējušas uz pēdējo gadu krīzēm – karu Ukrainā un Covid 19 pandēmiju.

Pētījuma noslēgumā apkopoti vairāki ieteikumi – gan pašam NVO sektoram, gan pašvaldībām, gan valsts institūcijām, lai stiprinātu šī reģiona sabiedrības noturības spēju. Pētījuma pielikumā pievienoti dati par katru no deviņām Latgales pašvaldībām, cik daudz NVO reģistrēta katrā no novadiem, kādās jomās darbojas, kuras no organizācijām ir visspēcīgākās finansiāli, kā arī kāds ir pašvaldību piešķirtā finansējuma apmērs pašvaldībā reģistrētajām biedrībām un nodibinājumiem.

8 Pētījums "Sabiedrības līdzdalība pašvaldību attīstības plānošanas dokumentu izstrādē: Latvijas pašvaldību prakses izvērtējums": <https://providus.lv/raksti/petijums-sabiedrības-līdzdalība-pasvaldību-attīstības-plānošanas-dokumentu-izstrāde-latvijas-pasvaldību-prakses-izvertejums/>

9 Pārskats "Iedzīvotāju iesaistes piemēri Latvijas pašvaldībās": <https://providus.lv/petijumi/parskats-iedzivotaju-iesaistes-piemeri-latvijas-pasvaldibas/>

10 Izpētes rezultāti prezentēti konferencē "Iedzīvotāju padomes Latvijā": <https://providus.lv/raksti/aicinam-uz-konferenci-iedzivotaju-padomes-latvija/>

Galvenie secinājumi

Mazs NVO sektors. Latgalē reģistrētas aptuveni 7% no visām Latvijas biedrībām un nodibinājumiem jeb nedaudz virs 2 tūkst. NVO un to blīvums visās deviņās pašvaldībās ir līdzīgi zems. No reģistrēto organizāciju skaita tādu, kuras faktiski darbojas, ir ievērojami mazāk. Pēc dažādiem NVO raksturojošiem rādītājiem, teiktā intervijās un fokusgrupās var lēst, ka organizāciju skaits, kuras ikdienā vairāk vai mazāk aktīvi darbojas ir vismaz uz pusi mazāk nekā to, kas šobrīd reģistrējas darbību Biedrību un nodibinājumu reģistrā un savu darbību nav likvidējušas. Tādēļ kopumā NVO sektors no NVO skaita viedokļa ir ļoti mazs.

NVO kapacitāte ir zema. NVO spēja darboties aktīvi, uzņemties līderību, būt aktīvam pilsoniskās sabiedrības dalībniekam, ieraudzīt plašākas kopienas vajadzības un tām ātri pielāgoties ir atkarīgas no NVO kapacitātes – vai organizācijai ir pamatdarbībai nepieciešamie resursi – pastāvīgs finansējums, lai nosegtu ikdienas izmaksas un vismaz vienu vai vairākus darbiniekus. Pētījumā secināts, ka NVO sektors Latgales reģionā ir visai noplicināts – administratīvā kapacitāte ir zema, vien 8% no visām NVO ir spējīgas nodarbināt kaut vienu darbinieku, taču arī šādos gadījumos darbinieki ne vienmēr ir pastāvīgi nodarbināti. Mazāk par pusi no reģistrētajām organizācijām uzrāda finansiālo darbību, proti, tām ir ieņēmumi. NVO kapacitāti pašreizējā līmenī lielā mērā palīdz uzturēt valsts un pašvaldību dotācijas, kā arī daļa no organizācijām veic saimniecisko darbību (visbiežāk sporta klubi, atpūtas, izklaides un kultūras NVO). Zemajai kapacitātei līdzī nāk visai necaurskatāma ieņēmumu struktūra, gada pārskatos norādītā informācija liecina, ka nevalstisko organizāciju lielāko ieņēmumu daļu veido "Citi ieņēmumi", kas liedz precīzāk identificēt nozīmīgākos finanšu avotus, kas patiesībā uztur NVO darbību.

Pašvaldību finansējums svarīgs, bet tas nav pietiekams. Pašvaldības katru gadu finansiāli atbalsta NVO darbību, piešķirot projektiem līdzfinansējumu, vai arī projektu konkursu veidā sedzot NVO izmaksas dažādu aktivitāšu īstenošanai, dažkārt pašvaldības sedz – transporta izdevumus uz kādu NVO svarīgu pasākumu, piešķir telpas bezatlīdzības lietošanai. Pašvaldību sniegtie dati liecina, ka liela daļa no pašvaldībām atbalsta dažādu tradicionālo konfesiju draudzes, lielākoties dažādu remontdarbu veikšanai vai arī kādu reliģisko svētku rīkošanai, kas liecina, ka reģionā reliģiskās organizācijas pilda nozīmīgu lomu. Vienlaikus, šis finansējums nav vērst uz nevalstisko organizāciju kapacitātes celšanu, tas nosedz nelielas projektu vai pasākumu izmaksas, taču nepada NVO dzīvotspējīgākas ilgtermiņā.

Pašvaldības par maz iesaista NVO sektoru savā darbībā. Pētījumā secināts, ka pašvaldības nepietiekami konsultējas ar vietējo NVO sektoru un nenovērtē, cik nozīmīgu, tādēļ stiprināmu lomu vietējās kopienās ieņem organizētā pilsoniskā sabiedrība. Pašvaldības maz konsultējas ar vietējo organizēto pilsonisko sabiedrību pastāvīgos formātos – konsultatīvās komisijās, padomēs. NVO pārstāvji atzīst, ka lielākoties nav iesaistītas pašvaldības lēmumu pieņemšanā. Tikai pāris gadījumos NVO ir jautāts viedoklis par pašvaldības kompetences jautājumu, konsultējoties par to, kāds risinājums būtu derīgāks. Kopumā aktīvāko NVO pārstāvjiem nav pieredzes ar iesaistīšanos pašvaldības lēmumu pieņemšanā.

NVO sektora spējas pārorientēt darbību krīzēs ir ļoti zemas, taču NVO loma pieaug dažāda veida atbalsta sniegšanā krīžu vēlākos posmos. Pētījumā uzrunātie NVO pārstāvji atzina, ka NVO sektors Latgalē nav bijis aktīvs krīžu situācijās – NVO neiesaistījās palīdzības sniegšanā pandēmijas laikā un neiesaistījās aktivitātēs kara pirmajās dienās, kad Latvijā ieplūda daudz bēgļu no Ukrainas. Tika minēti dažādi iemesli, piemēram, NVO nav kapacitātes, lai veiktu kādas citas, papildus aktivitātes; pašvaldības aktīva rīcība, ka NVO vairs nav nepieciešams iesaistīties; Ukrainas krīzes kontekstā – augsts etniskās spriedzes līmenis, kas liek izvēlēties palīdzību sniegt personiski, nevis organizācijām ar savu darbību u.c. Daudz biežāk tika minēti piemēri, kur organizācijas iesaistās citos ar krīzēm saistītos jautājumos, krīzēm ieejot nākamajā fāzē, piemēram, atbalstot Ukrainas civiliedzīvotāju iekļaušanos vietējā sabiedrībā ar dažādām saliedējošām aktivitātēm, rīkojot nometnes bērniem no Ukrainas un citās. Būtiski, ka šādām aktivitātēm bija pieejams papildu finansējums – no pašvaldības, Sabiedrības integrācijas fonda.

Tiem, kas darbojas NVO sektorā, ir augsta motivācija darbu turpināt. Lai arī kopumā NVO sektors Latgales reģionā šobrīd ir noplicināts, NVO aktīvisti fokusgrupās apliecina, ka viņiem ir augsta motivācija turpināt darboties NVO sektorā un viņi tic, ka dara sabiedrībai nozīmīgu darbu. NVO var paļauties uz citām NVO, gan vēršoties gan pēc padoma, gan kopā īstenojot aktivitātes. NVO ir gatavas sadarboties ar pašvaldību, ja vien NVO kapacitāte to ļauj.

Jāstiprina Latgales reģiona NVO kapacitāte. Latgales reģiona NVO sektora kapacitāte ir viens no svarīgiem investīciju mērķiem, lai veicinātu sabiedrības noturību reģionā. Pašvaldību resursi tam nav pietiekami, kā arī to būtiska palielināšana radītu citus riskus, proti, ka NVO darbība būtu cieši atkarīga no vietējās politiskās varas. NVO ir jāspēj veiksmīgi pildīt to daudzveidīgās lomas, tai skaitā, nodrošināt sabiedrisko uzraudzību pār pašvaldības darbību. Šobrīd NVO kapacitāte ir ļoti noplicināta, bet nav risinājumu, kā lokāli to varētu spēcīnāt, tādēļ nepieciešams ieviest nacionāla mēroga atbalsta programmas šim reģionam, īpaši, ņemot vērā ģeopolitiskos apsvērumus.

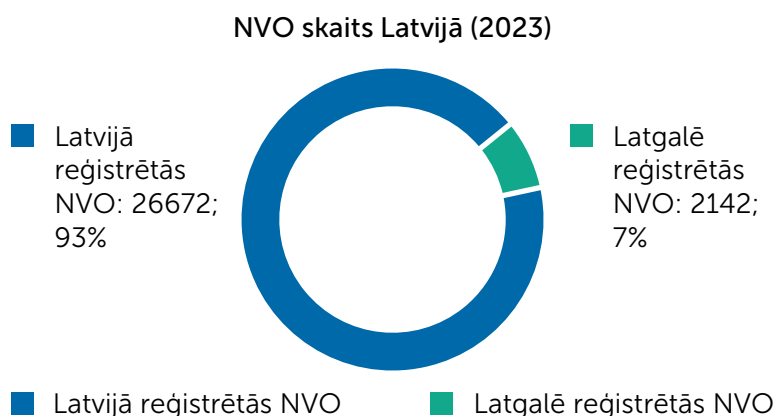
1. Kas ir Latgales NVO sektors?

1.1. NVO skaits un darbība jomas

Latgales NVO sektors tikai 7% no visām Latvijas NVO

Kā liecina Biedrību un nodibinājumu reģistra dati, 2023. gada augusta sākumā deviņās Latgales pašvaldībās bija reģistrētas 2142 biedrības un nodibinājumi (turpmāk NVO) (kopumā Latvijā aptuveni 26,7 tūkst.)¹¹, kas kopumā ir 7% no visām Latvijas nevalstiskajām organizācijām (1. attēls).

1. attēls: NVO skaits Latvijā un Latgalē

Avots: Lursoft IT apkopotie dati par nelikvidētajām NVO Latgalē uz 02.08.2023. un dati par nelikvidētajām NVO Latvijā uz 16.10.2023.

Visvairāk NVO reģistrētas Latgales reģiona lielākajā pilsētā – Daugavpilī (663 NVO), bet vismazāk – reģiona mazākajā pašvaldībā – Līvānu novadā (88 NVO). NVO blīvums, mērot NVO skaitu pret iedzīvotāju skaitu, reģionā kopumā ir vienmērīgi zems – aptuveni 0,008 NVO uz vienu iedzīvotāju. Salīdzinoši vismazāk NVO ir Ludzas novadā, kur uz 1 iedzīvotāju ir 0,006 NVO.

Tabula nr.1. Pamatdati par Latgales reģiona NVO

Pašvaldība	NVO skaits	SLO skaits	NVO ar SLO statusu (%)	NVO skaits uz 1 iedzīvotāju
Augšdaugavas novads	208	7	3,4	0,007
Balvu novads	193	5	2,6	0,010
Daugavpils	663	54	8,1	0,007
Krāslavas novads	161	8	5	0,007
Līvānu novads	88	5	5,7	0,008
Ludzas novads	148	7	4,7	0,006
Preiļu novads	164	9	5,5	0,009
Rēzekne	212	18	8,5	0,007
Rēzeknes novads	305	12	3,9	0,010
Kopā	2142	125	5,8	0,008

Avots: Providus apkopotie dati, izmantojot SIA "Lursoft IT" sniegto informāciju. NVO blīvuma noteikšanai izmantoti PMLP dati par iedzīvotāju skaitu pašvaldībās uz 01.07.2022.

¹¹ Lursoft IT apkopotā statistika, dati par reģistrētu, nelikvidētu NVO skaitu Latvijā uz 02.08.2023.

Maz sabiedriskā labuma organizāciju

Pavisam neliela daļa jeb nepilni 6% no visām Latgalē reģistrētajām NVO ir sabiedriskā labuma organizācijas statuss (turpmāk – SLO). Pēc Latvijas Pilsoniskās alianses apkopotajiem datiem, Latgalē ir viszemākais sabiedriskā labuma organizāciju skaits, salīdzinot ar citiem Latvijas reģioniem¹². Piemēram, no 193 reģistrētajām NVO, Balvu novadā tikai 5 biedrības ir sabiedriskā labuma biedrības. Līdzīgi arī Augšdaugavas novadā, kur tikai 3% no NVO ir sabiedriskā labuma statuss, bet Rēzeknes novadā tādas ir 4% no NVO (1.tabula).

Nav precīzu datu par to, kādās jomās NVO darbojas

Biedrību un nodibinājumu likums neuzliek par pienākumu NVO norādīt savu darbības jomu, tā ir brīvprātīga NVO izvēle. Tādēļ pilnīgas ainas par Latgales NVO sektora darbības jomām šobrīd nav datu trūkuma dēļ. Savu darbības jomu norādījušas vien 7% no visām reģistrētajām NVO¹³. Starp tām visbiežāk minēts, ka biedrības darbības mērķis ir sporta klubs, mājokļu apsaimniekošana vai arī citur neklasificēta biedrība vai nodibinājums (tabula nr. 2).

Tabula Nr.2. Piecas biežāk minētās NVO darbības jomas

NVO darbības jomas nosaukums, kas norādīta kā pirmā darbības joma	Organizāciju skaits
Sporta klubs	23
Mājokļu apsaimniekošana	15
Citur neklasificēta biedrība vai nodibinājums	11
Cita kultūras darbība	9
Izglītība	8

Avots: Providus sagatavota informācija, izmantojot SIA "Lursoft IT" sniegtos datus.

Savukārt pēc saimnieciskās darbības statistikas klasifikatora (NACE) redzams, ka gandrīz puse no visām NVO jeb 45% norādījušas "Citur neklasificēta organizāciju darbība", iespējams, organizācijām esošajā NACE klasifikācijā nav to darbību precīzi raksturojoša koda vai tās kādu iemeslu dēļ nevarēja atrast pareizo NACE kodu¹⁴. Taču starp tām organizācijām, kuras savai darbībai NACE kodu ir identificējušas, biežāk ir organizācijas, kurās apvienojušies vienas jomas vai nozares pārstāvji, piemēram, mednieku klubi vai sporta organizācijas (skat. 3. tabulu).

Tabula nr.3. NVO klasifikācija pēc NACE koda

NACE kods	NACE koda skaidrojums	NVO skaits ar šādu NACE kodu
94.99	Citur neklasificētu organizāciju darbība	956
93.12	Sporta klubu darbība	169
01.70	Medniecība un ar to saistītās palīgdarbības	128
93.29	Cita izklaides un atpūtas darbība	113
93.19	Citas sporta nodarbības	94

Avots: Providus apkopotie dati.

12 Latvijas Pilsoniskās alianses apkopotie dati "NVO sektora monitorings 2023": https://nvo.lv/uploads/nvo_sektora_monitorings_2023_fin.pdf

13 Darbības jomas norādīšana NVO pašlaik ir brīvprātīga.

14 Šādu datu trūkums ir par visām Latvijas NVO un tas liedz izvērtēt ne tikai NVO sektora darbības jomās, bet arī NVO pienesumu tautsaimniecībā. Problēma plašāk aprakstīta šajā pētījumā: "Pētījums. Latvijas biedrību un nodibinājumu klasifikācijas problēmas un risinājumi", 2021. https://providus.lv/wp-content/uploads/2021/04/NVO_petijums.pdf

Divos Latgales pagastos nav nevienas biedrības vai nodibinājuma

Vairākums no biedrībām un nodibinājumiem koncentrējas novada centrā. No visiem Latgales reģiona pagastiem 12 pagastos ir reģistrēta tikai viena biedrība vai nodibinājums, bet divos pagastos – Preiļu novada Vārkavas pagastā un Augšdaugavas novada Nīcgales pagastā – nav reģistrēta neviena biedrība vai nodibinājums.

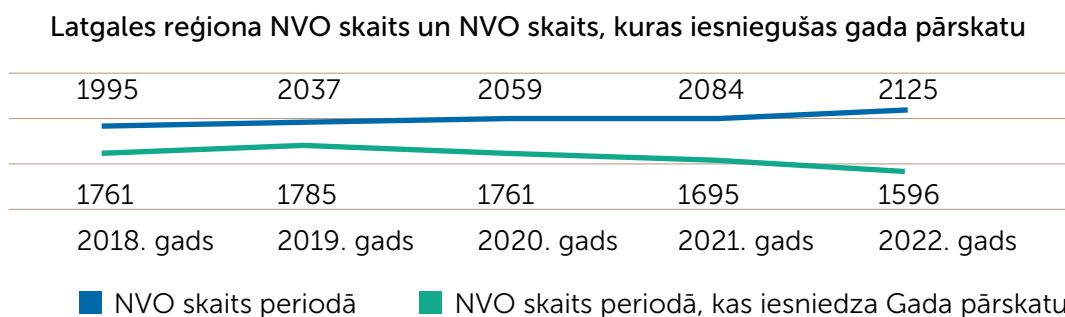
1.2. Statistika pret realitāti: cik no reģistrētajām NVO faktiski darbojas?

Reģistrētais NVO skaits pats par sevi fiksē organizāciju skaitu, kuras šī pētījuma izstrādes brīdī bija reģistrētas un nebija likvidētas. Proti, šīs organizācijas šobrīd juridiski turpina pastāvēt, taču noteikt, cik no šīm organizācijām faktiski darbojas, ir sarežģīti.

Ceturtdā daļa NVO neiesniedz gada pārskatu

Dati liecina, ka pēdējo piecu gadu laikā kopējais reģistrēto organizāciju skaits ir palielinājies. Vidēji 84% no visiem NVO sagatavo un iesniedz Gada pārskatus. Taču 2022. gadā var novērot kritumu – gada pārskatus iesniedza vien 75% no nelikvidētajām NVO (attēls nr. 2)¹⁵. Gada pārskata neiesniegšana parasti ir viena no pazīmēm, ka organizācija savu darbību vairs neturpina.

2. attēls. NVO dinamika Latgales reģionā un dati par iesniegtajiem NVO gada pārskatiem

Avots: Providus apkopotā informācija, izmantojot Lursoft IT statistiku.

Lielākajai daļai no NVO nav ieņēmumu

To, ka aktīvu NVO skaits varētu būt vēl mazāks, liecina arī citi dati – tikai 38% no NVO, kas iesniegušas savas darbības pārskatu VID, uzrāda finansiālo darbību, proti, tām ir ieņēmumi (3. attēls). Tam var būt divi galvenie izskaidrojumi: daļa no organizācijām darbojas pilnīgi brīvprātīgi; daļa no organizācijām turpina pastāvēt formāli – izpildot likuma prasību iesniegt gada pārskatu, taču faktiski neturpina savu darbību.

NVO aktivisti atpazīst tikai nelielu daļu reģistrēto NVO

Fokusgrupu dalībniekiem tika vaicāts par to, par cik daudz NVO darbību pašvaldībā viņi ir kaut ko dzirdējuši, visbiežāk katrs fokusgrupas dalībnieks vidēji varēja nosaukt 5-7 organizācijas savā pašvaldībā. Eksperimentālā kārtā četrās pašvaldībās tika uzrunātas ietekmīgākās NVO, kurām ikdienā visbiežāk ir jāsaskaras ar citām NVO (visbiežāk tās koordinē projektu finansējumu), lūdzot tās atzīmēt no visām attiecīgajā pašvaldībā reģistrētajām NVO tādas, par kuru darbību pēdējo gadu laikā ir dzirdējušas vai arī labi zināms, ka tās darbojas. Šādā veidā vidēji tika atpazīta aptuveni 1/3 daļa no nelikvidētajām NVO¹⁶.

¹⁵ Providus aprēķini pēc Lursoft IT datiem.

¹⁶ No 161 Krāslavas NVO saraksta, tika atzīmēti 52% NVO, No 208 Augšdaugavas novada NVO saraksta, kā tādas, kas turpina darboties, tika atpazītas 33% NVO, Rēzeknes pilsētā 27%, bet Rēzeknes novadā 21% NVO.

Patiesais NVO skaits – vismaz uz pusi mazāks

Informācijas vākšanas pieredze pētījuma gaitā apstiprina, ka patiesais NVO skaits ir ievērojami mazāks, nekā to uzrāda oficiālā statistika. Pēc dažādiem datiem un fokusgrupu viedokļiem lēšot, tas varētu būt mazāks par pusi no oficiāli reģistrētajām organizācijām. Kāpēc tā? Fokusgrupās tika minēti vairāki izskaidrojumi. Visbiežāk tika minēts, ka daudzas no organizācijām tika izveidotas, lai varētu pieteikties noteiktām finansējuma programmām (LEADER) vai pašvaldību projektu konkursiem un pēc attiecīga projekta īstenošanas savu darbību vairs faktiski neturpina. Otrs biežāk minētais iemesls bija tas, ka likvidācijas process ir laikietilpīgs un sarežģīts, tādēļ tās formāli turpina iesniegt gada pārskatu, bet faktiski savu darbību neveic. Trešais biežāk minētais iemesls bija tas, ka daļas no organizāciju darbs izsīkst līdz ar tās līdera, atsevišķu entuziastu aiziešanas no organizācijas, jo organizācijas lielā mērā ir atkarīgas no atsevišķu cilvēku entuziasma¹⁷.

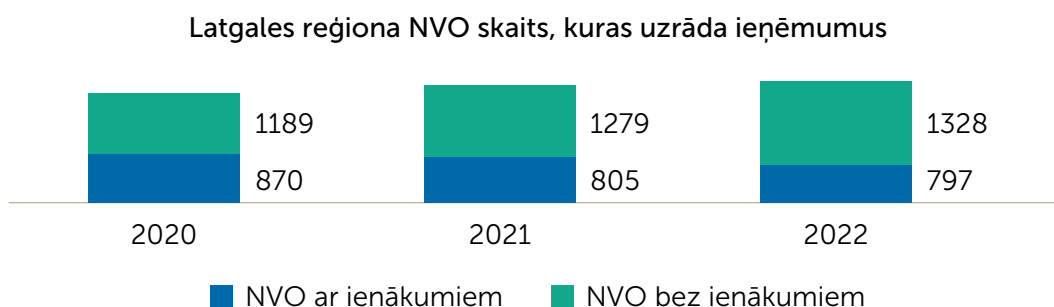
1.3. Latgales reģiona NVO kapacitāte

Dati liecina, ka kopumā NVO sektora kapacitāte ir ļoti zema. Samazinās organizāciju skaits, kurām ir ieņēmumi, samazinās arī organizāciju skaits, kuras var algot kādu darbinieku. Vairums organizāciju darbojas uz brīvprātības principiem, dažkārt caur projektu piesaistot darbinieku uz noteiktu laiku. Nozīmīgs atbalsts ir NVA atbalsta programma ar subsidētajām darba vietām, kas vairākām NVO palīdzējis nodarbināt cilvēkus, kā arī nedaudz labiekārtot darba vietas.

NVO skaits, kurām ir ieņēmumi, pakāpeniski samazinās

Organizāciju aktīvai darbībai nepieciešams finansējums, lai varētu apmaksāt telpas organizācijas darbībai, izmaksu segšanai, vismaz viena vai divu darbinieku algošanai. Dati liecina, ka organizāciju administratīvā kapacitāte ir samērā zema un tā turpina samazināties. Kā iepriekš tika minēts, tikai 38% no visām Latgales reģionā reģistrētajām NVO 2022. gadā bija ieņēmumi. Pēdējos trīs gados novērojama tendence, ka organizāciju skaits, kurām ir ieņēmumi, pakāpeniski samazinās, neskatoties uz to, ka kopumā NVO skaits Latgalē ir nedaudz pieaudzis.

3. attēls. Latgales reģiona NVO skaits, kuras uzrāda ieņēmumus

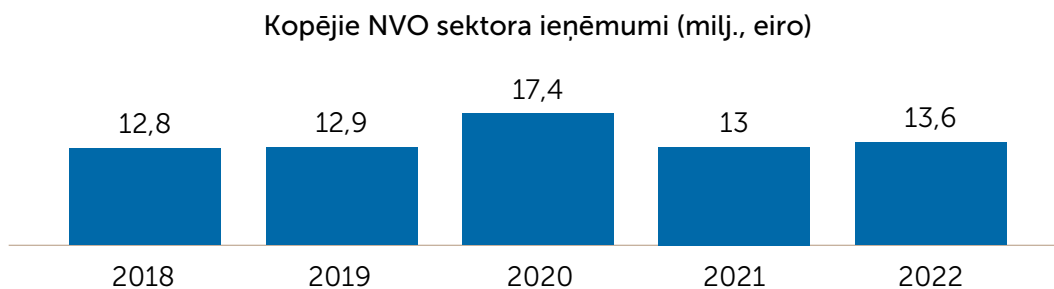
Avots: Providus apkopotā informācija, izmantojot Lursoft IT statistiku par NVO gada pārskatiem.

Organizāciju gada pārskatos norādītā informācija liecina, ka kopējie NVO sektora ieņēmumi Latgalē ik gadu ir ap 13 milj. eiro (skatīt 3. grafiku). Lielāks izrāviens vērojams 2020. gadā, tam ticamākais izskaidrojums varētu būt saistīts ar to, ka noslēgumam tuvojās LEADER projektu plānošanas periods un šo līdzekļu apguve¹⁸, taču šis pieņēmums pētījumā netika padziļināti analizēts.

¹⁷ Šādi secinājumi izskanēja gan fokusgrupās ar aktīvākajām NVO, gan intervijās ar atsevišķām nevalstiskajām organizācijām, kas reģionā veic dažādas ar NVO darbību saistītas aktivitātes.

¹⁸ LEADER projektu finansējumu plānošanas periods 2014-2020. gadam.

4. attēls. Kopējie Latgales sektora NVO ieņēmumi (milj., eiro)

Avots: Providus apkopotie dati no Lursoft IT datiem par NVO gada pārskatiem.

Atruna: datos par NVO ieņēmumiem 2020. gadā nav iekļauti vienas NVO gada pārskatā norādītie ienākumi 35 957 290 eiro apmērā, jo Providus pētnieki neguva citus pierādījumus, kas apliecinātu, ka organizācija gada pārskatā ir norādījusi korektu informāciju.

Trīs galvenie ieņēmumu avoti: atbalsts no valsts un pašvaldības, saimnieciskā darbība un "Citi ieņēmumi" jeb nedefinēti ieņēmumi

Detalizētāka ieņēmumu struktūras analīze parāda, ka trīs būtiskākās ieņēmumu kategorijas ir: ieņēmumi no saimnieciskās darbības, valsts un pašvaldības dotācijas, kā arī "Citi ieņēmumi", bet biedru un iestāšanās naudas vai ziedojumi neveido nozīmīgu ieņēmumu daļu (5. attēls). Saimnieciskās darbības ieņēmumi lielā mērā saistīti ar NVO darbības profilu, jo, kā iepriekš tika minēts, ievērojama daļa no NVO norādījušas NACE klasifikācijas kodus, kas saistīti ar sporta vai mednieku klubu darbību, izklaidi un atpūtu.

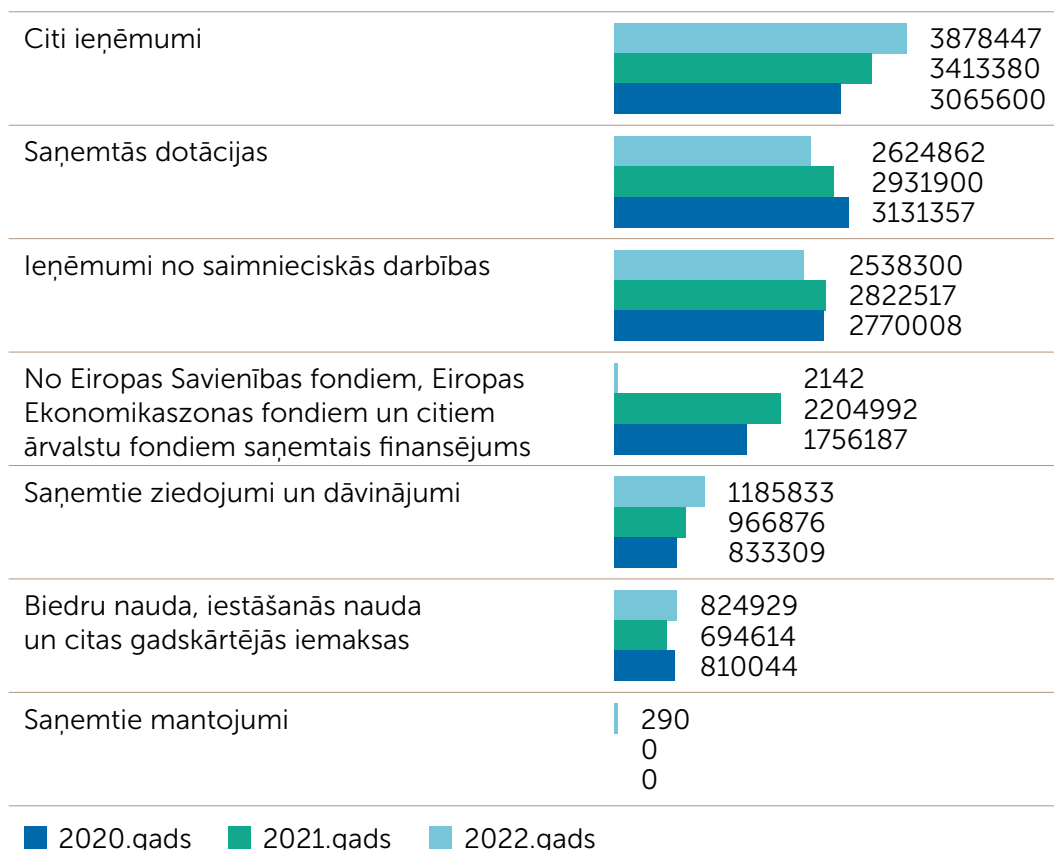
NVO darbībā ļoti nozīmīgs ir valsts un pašvaldību atbalsts, jo šīs dotācijas veido otru nozīmīgāko ieņēmumu daļu Latgales reģiona biedrību kopējos ieņēmumos. Trīs gadu periodā vērojams, ka šis atbalsts pakāpeniski sarūk.

Taču vislielāko ieņēmumu kategoriju NVO ieņēmumu struktūrā veido sadaļa "Citi ieņēmumi", kas rada pamatotus jautājumus par to, kāda veida ieņēmumus NVO šajā kategorijā ir norādījušas, jo, saskaņā ar normatīvo regulējumu, šajā kategorijā būtu norādāmi dažāda veida ieņēmumi, kas parasti ir nebūtiskākā ieņēmumu daļa, piemēram, apdrošināšanas atlīdzības, procentu maksājumi no vērtspapīriem, starpība pēc ārvalstu valūtas pārrēķināšanas, kā arī pārskata gadā saņemtais finansējums no dažādiem avotiem, kas nav norādīts iepriekš¹⁹. Tā kā ieņēmumu struktūrā "Citi ieņēmumi" veido būtiskāko ieņēmumu daļu, grūti izvērtēt, kādā veidā tiek pamatā finansēta NVO darbība Latgales reģionā.

19 MK noteikumi nr. 439 "Noteikumi par biedrību, nodibinājumu un arodbiedrību gada pārskatiem un grāmatvedības pārdošanu vienkāršā ieraksta sistēmā" nosaka, ka posteņi "Citi ieņēmumi" norāda: naudas ieņēmumus no saņemtās apdrošināšanas atlīdzības, kompensācijas, pamatlīdzekļu, citu ilgtermiņa ieguldījumu vai apgrozāmo līdzekļu pārdošanas un citus naudas ieņēmumus no finansēšanas avotiem, kas nav aizliegti normatīvajos aktos, piemēram, procentu maksājumus no vērtspapīriem, ja tie nav attiecināmi uz saimniecisko darbību; pozitīvo starpību, kas radusies pēc ārvalsts valūtā maksājamo debitoru parādu atlikumu un ārvalsts valūtas atlikumu pārrēķināšanas no attiecīgās ārvalsts valūtas uz eiro, kā arī negatīvo starpību, kas radusies pēc ārvalsts valūtā maksājamo kreditoru parādu atlikumu pārrēķināšanas no attiecīgās ārvalsts valūtas uz eiro; pārskata gadā saņemto finansējumu no valsts un pašvaldības, citām organizācijām, juridiskām un fiziskām personām, kas nav norādīts iepriekš.

5. attēls. Latgales reģiona NVO ieņēmumu struktūra, eiro

Latgales reģiona NVO ieņēmumu struktūra (2019-2023), euro

Avots: Providus apkopotā informācija, balstoties uz Lursoft IT datiem no NVO gada pārskatiem.

Atruna: datus par NVO ieņēmumiem 2020. gadā nav iekļauti vienas NVO gada pārskatā norādītie ienākumi 35 957 290 eiro apmērā, jo Providus pētnieki neguva citus pierādījumus, kas apliecinātu, ka organizācija gada pārskatā ir norādījusi korektu informāciju.

Tikai 8% NVO ir algoti darbinieki

Pēdējo trīs gadu laikā tikai 8,2% no visām NVO ir bijuši algoti darbinieki. Jānorāda, ka daļa no šiem darbiniekiem ir nodarbināti tikai uz projektu īstenošanas laiku, kā arī daļa no darbiniekiem ir piesaistīti caur NVA atbalsta programmu bezdarbniekiem. Pēdējo kā īpaši nozīmīgu atbalsta formu atzīmēja vairākas NVO fokusgrupās. Kopumā lielākajai daļai fokusgrupās pārstāvēto NVO, kas ir aktīvākās pašvaldībā, nav pastāvīgi nodarbināts neviens darbinieks. Nodarbinātības rādītāji (skatīt 4.tabulu) par pēdējiem trim gadiem liecina, ka samazinās NVO kā darba devēju skaits, taču vidējais darbinieku skaits nedaudz pieaug. Lai arī atsevišķām NVO izdodas palielināt nodarbināto skaitu, var secināt, ka kopumā NVO administratīvā kapacitāte šajā ziņā samazinās – lēnām sarūk tādu organizāciju skaits, kuras spēj nodarbināt darbiniekus.

Tabula nr.4. Nodarbinātības rādītāji NVO sektorā

Gads	Nelikvidēto NVO skaits	Vidējais darba devēju skaits (NVO)	Vidējais darbinieku skaits
2022	2125	164 (7.7%)	706
2021	2084	174 (8.3%)	628
2020	2059	178 (8.6%)	585

Avots: Providus sagatavota informācija, izmantojot SIA "Lursoft IT" sniegtos datus un VID sniegto informāciju par pārskatiem "Ziņojums par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēju darba ienākumiem, iedzīvotāju ienākuma nodokli un uzņēmējdarbības riska valsts nodevu" – 2020. gads un "Darba devēja ziņojums" – 2021. gads un 2022. gads.

NVO aktīvisti apstiprina – trūkst finansējuma un administratīvās kapacitātes

Aktīvākajām NVO, kas tika aicinātas uz fokusgrupām, tika vaicāts par galvenajiem izaicinājumiem organizāciju darbībā. Visbiežāk minētais izaicinājums bija finansējuma trūkums, kā arī zema kapacitāte – organizācijas darbojas pēc projektu principa, tas nozīmē, ka nav pastāvīgi nodarbinātu darbinieku, kā arī grūti plānot ilgtermiņa aktivitātes. Visbiežāk organizācijās darbojas aktīvisti, savienojot to ar algotu darbu citviet, tādēļ laiks, ko veltīt sabiedriskajām aktivitātēm, ir ierobežots. Tāpat aktīvisti atzīmē, ka vietējos iedzīvotājus ir grūti iekustināt, un organizāciju biedri bieži vien mēdz būt pasīvi. Biežāk nosauktie izaicinājumi un stiprās puses apkopotas 6. attēlā.

6. attēls: Fokusgrupās NVO minētie izaicinājumi un pozitīvās iezīmes NVO darbā

Lielākie izaicinājumi NVO darbā:

- darbs NVO jāsavieno ar algotu darbu citur, maz laika, ko veltīt NVO aktivitātēm;
- zema iedzīvotāju motivācija iesaistīties vietējās aktivitātēs;
- organizācija turas uz viena vai dažu entuziastu pleciem, ja šie entuziasti pārtrauc darbību, beidzas arī NVO darbs;
- NVO ļoti paļaujas uz pašvaldību – ka pašvaldība iedos naudu darbam, līdzfinansējumam;
- pierobeža nav pievilcīga vieta gan jauniem uzņēmumiem, gan nevalstiskajām organizācijām, lai tās veidotos;
- nav pastāvīga finansējuma, organizācijām nav pastāvīgi algotu darbinieku – kapacitāte kopumā ir ļoti zema;
- ļoti sarežģīta projektu valoda, lai organizācijas varētu veiksmīgi sagatavot projekta pieteikumu;
- trūkst zināšanu par organizāciju darbības jautājumiem, piemēram, par to, kā pašiem saviem spēkiem aizpildīt gada pārskatu;
- finansējuma neparedzamības dēļ organizācijas neplāno savu darbību ilgtermiņā. Tās dzīvo no projekta uz projektu.
- sabiedriskā labuma statuss – pārāk lielas birokrātiskās prasības pret ieguvumiem no statusa;
- daļai no organizācijām ir sarežģīti pašām segt telpu nomas izmaksas, otrai daļai tās piešķir pašvaldības bezatlīdzības lietošanā;
- biedriem nav nozīmīgas lomas uz NVO ikdienas darbībām, grūti sapulcēties biežāk kā uz kopsapulci;
- pietrūkst pieredzes apmaiņas aktivitāšu ar citām NVO pašvaldībā, kaimiņu pašvaldībās.

NVO darbības stiprās puses:

- fokusgrupu dalībnieku vairākums apliecina, ka viņiem ir augsta motivācija pārskatāmā nākotnē turpināt darboties NVO;
- ļoti nozīmīgs atbalsts, ko var saņemt, izmantojot Nodarbinātības valsts aģentūras programmu ar subsidētajām darba vietām NVO, tad ļāvis vismaz uz laiku algot darbiniekus, iesaistīt dažādu atstumto grupu pārstāvjus;
- organizācijas savstarpēji paļaujas viena uz otru, ka nepieciešamības gadījumā var vērsties viena pie otras pēc palīdzības vai konsultēties;
- visbiežāk administratīvi pastāvīgas, labi organizētas un gatavas pielāgoties dažādām situācijām bija sociālās jomas organizācijas. Tām arī biežāk nekā citām ir sadarbības pieredze ar pašvaldību.

Avots: Provdus apkopotā informācija no fokusgrupām ar NVO pārstāvjiem, kopumā fokusgrupās piedalījās 40 Latgales NVO pārstāvji.

NVO sektors ir noplicināts, bet kas dod cerību?

Kā liecina šajā nodaļā apkopotā informācija, NVO sektors Latgalē ir salīdzinoši mazs, sektors cieš no vājas administratīvās kapacitātes, vien neliels skaits organizāciju uzrāda kādu finansiālo darbību, kā arī pavisam neliela daļa no organizācijām var atļauties algot darbiniekus. Lai arī kopumā NVO sektors šobrīd ir noplicināts, NVO aktīvisti fokusgrupās apliecina, ka viņiem ir augsta motivācija turpināt darboties biedrībās. NVO aktīvisti atzīst, ka viņiem šķiet nozīmīgs viņu darbs. NVO aktīvisti atzīst, ka viņi var paļauties uz citām organizācijām, pie kurām nepieciešamības gadījumā vērsties pēc padoma. No NVO loka, kas piedalījās fokusgrupās, varēja novērot, ka administratīvi visstabilākās bija sociālajā jomā strādājošās NVO – tām biežāk nekā citām bija vismaz viens vai vairāki algoti darbinieki, tām ir kapacitāte segt telpu izmaksas, kā arī tām visbiežāk ir lielāka sabiedriska loma – pašvaldības iesaista savā darbībā (6. attēls).

2. Pašvaldību loma NVO sektora stiprināšanā Latgales reģionā

Pašvaldību loma vietējo kopienu aktivizēšanā un sabiedrības saliedēšanā līdz šim nav skaidri atzīta un nostiprināta. Pašvaldību likums neuzliek par pienākumu, bet arī neliedz pašvaldībām finansiāli atbalstīt savā teritorijā esošās NVO. Tā ir pašvaldību brīvprātīga iniciatīva – vai un kādā apmērā atbalstīt vietējās NVO. Pašvaldību loma NVO sektora attīstībā neaprobežojas tikai ar finansējuma piešķiršanu. NVO darbības noturība ir cieši saistīta ar to, vai vietējā vara atzīst NVO par nozīmīgu spēlētāju un uzklausa to viedokli, pieņemot lēmumus jautājumus, kas attiecas uz NVO darbības sfēru. NVO ir izveidotas dažādiem mērķiem – no šaurām biedru interešu grupām (piemēram, mednieku klubi vai mājrāžotāju apvienības, utt.) līdz dažādu sabiedrības grupu interešu pārstāvniecībai (piemēram, bērni, seniori, personas ar invaliditāti, apkaimju kopienas utt.). Šīs organizācijas nevar īstenot savu interešu pārstāvniecību vietējās teritorijās, ja tām pretī nav pietiekami atvērta, uz sadarbību vērsta vietējā pašvaldība, kas novērtē, kādu pienesumu NVO dod vietējai kopienai un pašvaldības attīstībai kopumā. Rezumējot – pašvaldību finansiālais un mantiskais atbalsts, kā arī kopējā sadarbība ar NVO – abi ir ļoti būtiski faktori, lai NVO veidotos un nostiprinātu savu darbību.

2.1. Latgales pašvaldību finansiālais atbalsts vietējām NVO

Pašvaldību finansējums neliels, bet ļoti nozīmīgs

Kā iepriekš tika norādīts, pašvaldību un valsts finansējums NVO darbībai un aktivitātēm ir ļoti nozīmīgs atbalsts. Dati no gada pārskatiem liecina, ka pašvaldību un valsts dotācijas vietējām biedrībām kopumā veido aptuveni 20% no to ieņēmumiem un ir otra nozīmīgākā ieņēmumu pozīcija, skatoties uz kopējiem NVO sektora finanšu rādītājiem. Pārsvarā pašvaldību sniegtais finansiālais atbalsts nav liels un mērķēts dažādu aktivitāšu izmaksu segšanai vai NVO darbības atbalstam kopumā. Atsevišķos gadījumos vietējām NVO izdodas piesaistīt projektu finansējumu, kur nepieciešams līdzfinansējums, arī šādos gadījumos izšķiroši svarīgi, ka pašvaldība piešķir līdzfinansējumam nepieciešamos līdzekļus.

Pētījuma vajadzībām tika pieprasīta informācija no visām 9 Latgales pašvaldībām par finansiālo un arī cita veida atbalstu, kādu tās sniegušas NVO pēdējo divu gadu laikā. Apkopotie dati (skatīt tabulu nr. 4) rāda, kāds ir pašvaldību piešķirtais finansējums absolūtos skaitļos (eiro) un cik lielu daļu tas veido no kopējiem attiecīgās pašvaldības izdevumiem. Apkopoti dati atspoguļo situāciju 2022. gadā, jo tad pašvaldības darbojās savās jaunajās teritoriālajās robežās pēc administratīvās reformas.

Visbiežākais pamatojums pašvaldības finansējumam, ko tās piešķir NVO ir saistīts ar finansējumu, kas piešķirts projektu konkursos, līdzfinansējuma piešķiršana NVO piesaistītajiem projektiem; finansējumu izmaksu segšanai (dalība pasākumos, autotransporta izmaksas utt.). Papildus finansiālajam atbalstam, vairākas no pašvaldībām atbalsta NVO, nododot pašvaldības telpas bezatlīdzības lietošanā (Rēzeknes pilsēta, Preiļu novads, Krāslavas novads, Rēzeknes novads, Preiļu novads, Balvu novads), kā arī pašvaldības savā mājas lapā publicē informāciju par NVO aktivitātēm.

Tabula nr. 5. Latgales pašvaldību piešķirtais finansējums vietējām NVO (2022)

Pašvaldība	NVO kopējie ieņēmumi, eiro	Pašvaldības finansējums NVO, eiro	Pašvaldības finansējuma NVO īpatsvars kopējos pašvaldības budžeta izdevumos (%)	Biedriņu skaits, kuras saņēmušas pašvaldības finansējumu	Cik % no visām NVO saņem pašvaldības finansējumu	Cik % no kopējiem NVO ieņēmumiem veido ieņēmumi no pašvaldības
Augšdaugavas novads	882 271	17 226,45	0,04	17	8,3	2,0
Balvu novads	1 714 439	16 251,25	0,05	16	8,3	0,9
Daugavpils	5 345 902	89 722,7	0,07	96	14,6	1,7
Krāslavas novads	531 411	60 098,96	0,17	25	15,8	11,3
Līvānu novads	362 018	38 175	0,24	11	12,6	10,5
Ludzas novads	698 697	3 899,78	0,01	17	11,7	0,6
Preiļu novads	1 231 725	15 532,09	0,06	8	4,9	1,3
Rēzekne	1 561 831	150 444,54	0,29	43	20,1	9,6
Rēzeknes novads	1 309 571	61 335,83	0,14	29	9,6	4,7

Avots: Providus apkopotā informācija no pašvaldību sniegtajiem datiem Providus. Dati par Daugavpils pašvaldības atbalstu NVO ņemti no pašvaldības 2022. gada publiskā pārskata. Pašvaldībām tika lūgts sniegt informācija par visa veida finansiālo atbalstu, kāds attiecīgajā gadā piešķirts NVO.

Kopumā pētījumā grūti novērtēt, vai pašvaldību piešķirtais finansējums NVO sektora darbībai ir augsts vai zems, jo trūkst atskaites rādītāju, kādam tam būtu optimāli jābūt, tādēļ pašvaldības var salīdzināt vien reģiona ietvaros, nav datu par to, kāda ir kopējā situācija Latvijā. Kā redzams no 4. tabulas, pašvaldību pieeja NVO sektora atbalstīšanā atšķiras. Vismazāko finansiālo ieguldījumu NVO sektora darbībā nodrošina Ludzas pašvaldība, tam atvēlot vien 0.01% no kopējiem pašvaldības budžeta izdevumiem jeb nepilnus 4 tūkst. eiro un to pārdalot 17 NVO. Arī kā Augšdaugavas un Balvu novados, kā arī Preiļu novadā, NVO saņem salīdzinoši nelielu pašvaldības atbalstu.

Vislielākais pašvaldības ieguldījums NVO sektorā – Rēzeknes valstspilsētā

Visdāsnāko atbalstu NVO sektoram piešķir Rēzeknes valstspilsētas pašvaldība, 2022. gadā izmaksājot nedaudz virs 150 tūkst. eiro. Šajā pašvaldībā ir visplašākais atbalstīto NVO loks – pašvaldības finansējumu saņēmušas aptuveni 1/5 daļa pilsētā reģistrēto NVO.

Rēzeknes, Krāslavas un Ludzas pašvaldību piešķirtais finansējums NVO sektoram ir ar vislielāko ietekmi uz kopējiem NVO ieņēmumiem – veidojot aptuveni 10-11% no visiem NVO ieņēmumiem. Tādējādi šajās trīs pašvaldībās NVO sektora darbība ir ciešāk sasaistīta ar pašvaldību.

Augšdaugavā nozīmīga daļa finansējuma – piecām organizācijām

Augšdaugavas novada pašvaldības atbalsts biedrībām un nodibinājumiem 2022. gadā bijis ap 17 tūkst. eiro, taču nedaudz vairāk par pusi no šīs summas saņēma piecas organizācijas savas darbības nodrošināšanai (biedrība "Volejbola klubs LOTOS", Ilūkstes un Daugavpils novada invalīdu biedrība "Ildra", Daugavpils rajona basketbola klubs "Groz" un biedrība "Dvietes vīnogas", Daugavpils latviešu biedrība), bet atlikušais finansējums piešķirts kā līdzfinansējums projektu īstenošanai citām organizācijām, kopumā atbalstot 17 NVO.

Preiļu novada pašvaldība atbalsta vien dažas NVO

Vismazāk – tikai 8 NVO (Preiļu novadā reģistrētas 163 NVO) 2022. gadā ir saņēmušas Preiļu novada pašvaldības finansiālo atbalstu. Taču jānorāda, ka no nedaudz vairāk kā 15 tūkst. eiro lielākā daļa jeb 10 tūkst. eiro piešķirti Viduslatgales pārnovadu fondam kā finansējums mazo grantu projektu konkursam "Iedzīvotāji veido savu vidi".

Krāslavā un Līvānos NVO pašvaldību finansējumam lielāka ietekme uz NVO kopējiem ieņēmumiem

Krāslavas novada, Līvānu novada un Rēzeknes valstspilsētu pašvaldībām ir ievērojami lielāka ietekme uz NVO sektora darbību, jo to piešķirtais finansējums biedrībām un nodibinājumiem ir vislielākais, šis finansējums tiek piešķirts salīdzinoši plašam NVO lokam, kā arī, raugoties no pašu NVO ieņēmumu struktūras, saņēmējām – NVO šis atbalsts veido nozīmīgu ieņēmumu daļu (piemēram, Krāslavas NVO no pašvaldības saņemtais finansējums veido 11.3% no kopējiem NVO ieņēmumiem). Tādējādi var teikt, ka tad, ja šis ieņēmumu avots saruktu, ticamāk, tas būtiski ietekmētu NVO aktivitāti attiecīgajās pašvaldībās.

Nozīmīgs pašvaldību atbalsts reliģiskajām organizācijām

Pašvaldību sniegtā informācija par atbalstītajām biedrībām un nodibinājumiem liecina, ka ievērojamu tiesu finansējuma no šī groza pašvaldības piešķir reliģiskajām organizācijām (tabula nr.6.). Ludzas novadā reliģiskās organizācijas saņem pat 79% no šī finansējuma – aptuveni 15 tūkst. eiro 2022. gadā, turklāt Ludzas novadā viena no divām konsultatīvajām padomēm ir Tradicionālo konfesiju konsultatīvās padome, tātad baznīcām ir īpaši svarīga loma. Balvu novadā reliģisko konfesiju draudzēm tiek piešķirts nedaudz virs 20 tūkst. eiro gadā (56% no NVO finansējuma). Ievērojamu finansējumu reliģiskajām organizācijām piešķir arī Rēzeknes valstspilsēta (lielākajām tradicionālo konfesiju Baznīcām katrai gadā piešķir ap 20 tūkst. eiro). Finansējuma piešķiruma pamatojumā visbiežāk norādīts, ka šie līdzekļi piešķirti dažādām ar remontiem saistītām izmaksām, reliģisko svētku rīkošanai.

Tabula nr. 6. Latgales pašvaldību finansējums reliģiskajām organizācijām 2022. gadā (eiro)

	Pašvaldību finansējums reliģiskajām organizācijām, eiro (2022)
Augšdaugavas novads	Nav informācijas
Balvu novads	20 498,95
Daugavpils valstspilsēta	Nav informācijas
Krāslavas novads	8 135
Līvānu novads	5 000
Ludzas novads	15 015,06
Preiļu novads	12 049,63
Rēzeknes novads	23 347,50
Rēzeknes valstspilsēta	81 400

Avots: Providus apkopotā informācija no pašvaldību atbildēm.

Ludzas un Balvu novada NVO fokusgrupas dalībnieki apliecināja, ka daži no vietējiem mācītājiem ir sabiedriski aktīvi un rīko dažādas aktivitātes savās draudzēs, tādēļ baznīcai ir svarīga loma vietējā kopienā. Kā norādīja viena no fokusgrupu dalībniecēm – baznīcu pārstāvji viņu novadā būtu vieni no tiem, kas reaģētu, ja kādam būtu nepieciešams atbalsts²⁰. Pētījumā atsevišķi netika analizēta baznīcu aktivitāte sabiedrības noturības veidošanā, taču pētījumā iegūtie dati liecina, ka šāda loma baznīcām ir un to būtu lietderīgi analizēt padziļināti.

²⁰ Fokusgrupa ar Balvu un Līvānu novada NVO pārstāvjiem, 29.09.2023.

2.2. Pašvaldību sadarbība ar vietējām NVO

NVO sektora darbību ietekmē ne vien finansējuma pieejamība, bet arī tas, vai vietējā vara un kopiena atzīst un novērtē biedrošanās nozīmi un izmanto pašvaldības darbā. Pētījumā tika analizēta pašvaldību prakse – vai un cik lielā mērā pašvaldības iesaista vietējās NVO savā darbībā, lēmumu pieņemšanā.

NVO sektors nav nozīmīgs sadarbības partneris pašvaldībām

No vairāk nekā 2 tūkst. reģistrēto biedrību un nodibinājumu pastāvīgos konsultatīvos formātos (konsultatīvas padomes, komisijas) visās 9 Latgales pašvaldībās kopā ir iesaistītas 41 NVO, turklāt, puse no šīm organizācijām ir iesaistītas Rēzeknes valstspilsētas pašvaldības komisijās (4. attēls).

Konsultatīvās padomes ir mehānisms, kur NVO ir salīdzinoši lielāka loma, jo parasti šādā formātā pašvaldības primārais mērķis ir saņemt noteiktu sabiedrības grupu viedokli. Tādēļ konsultatīvās padomes sastāvu pamatā veido NVO pārstāvji. Dati rāda, ka šo formātu pašvaldības izmanto ļoti maz. Pēc reformas izveidotajā Augšdaugavas novadā konsultatīvās padomes nav veidotas, bet nav arī informācijas, vai iepriekš, vēl Daugavpils novada pašvaldībā izveidotās konsultatīvās padomes – Dabas parka “Daugavas loki” konsultatīvā padome un Uzņēmēju padome turpina savu darbu. Līvānu novadā konsultatīvajai padomei līdzvērtīgā formātā darbojas Līvānu novada jauniešu domes valde. Ludzas novadā darbojas divas vēsturiski izveidotas konsultatīvas padomes – viena, kas apvieno vietējos uzņēmējus, otra – tradicionālo reliģisko konfesiju pārstāvjus. Jānorāda, ka pētījuma ietvaros detalizētāk netika vērtēta šo padomju darbība – cik bieži tās saņāk un kādus jautājumus skata.

Komisiju darbība notiek pēc citiem principiem – to pamatsastāvu veido pašvaldību darbinieki, deputāti un sabiedrības pārstāvji parasti ir mazākumā. To uzdevums ir risināt noteiktus pašvaldības kompetences jautājumus, šajā procesā iesaistot dažādas institūcijas un sabiedrības pārstāvjus.

Komisiju darbībā sabiedrības pārstāvji tiek iesaistīti vairāk nekā dažādās konsultatīvās padomēs. Rēzeknes valstspilsēta šajā ziņā izceļas īpaši aktīvi, jo vismaz 10 no tās komisijām brīvprātīgi iesaistīti aptuveni 19 NVO pārstāvji. Turklāt, pašvaldības viena no šīm komisijām ir Komisija darbam ar nevalstiskajām un sabiedriskajām organizācijām. Kopumā pašvaldībās sabiedrības pārstāvji iesaistīti Medību koordinācijas komisijās, Vēlēšanu komisijās, Administratīvajās komisijās.

Iedzīvotāju padomes ir konsultatīvas pašvaldību institūcijas, kurās vietējo kopienu iedzīvotāji var pārstāvēt savas teritorijas intereses pašvaldībā, piemēram, pagasta ietvaros iedzīvotāju padomes pārstāvji rūpējas par vietējās teritorijas interešu aizstāvēšanu – vērsties pie pagasta pārvaldes vadības vai arī novada domē. Šo padomju darbību šobrīd regulē Pašvaldību likuma 58. pants. Latgales reģionā trīs no pašvaldībām darbojas iedzīvotāju padomes – Līvānu novadā, Rēzeknes novadā un Preiļu novadā, taču tikai Preiļu novada pašvaldības iedzīvotāju konsultatīvās padomes ir izveidotas atbilstoši jaunajam Pašvaldību likumam un tās vēl tikai uzsāk savu darbību. Rēzeknes (Iedzīvotāju konsultatīvās padomes) un Līvānu novados (Iedzīvotāju valdes), tās izveidotas jau pirms vairāk nekā desmit gadiem.

Nevis NVO, bet vietējie iedzīvotāji – Daugavpils un Līvānu novada pašvaldības prakse

Daugavpils un Līvānu novada pašvaldības norāda, ka savā darbā pārsvarā iesaista vietējos iedzīvotājus, nevis NVO. Daugavpils pašvaldība līdz šim nav izveidojusi konsultatīvus formātus, lai regulāri konsultētos ar pilsonisko sabiedrību, lai gan pašvaldībā 2023. gada vidū bija reģistrētas 663 NVO. Atbildē domnīcai Providus Daugavpils novada dome norādījusi, ka iedzīvotāju pārstāvji ir iesaistīti vismaz 7 komisijās. Nav zināms, kā pašvaldība, kurā dzīvo aptuveni 89 tūkst. iedzīvotāju, ir atlasījusi atsevišķos sabiedrības pārstāvjus un kādu viedokli viņi pārstāv – savu personīgo viedokli vai arī kādas noteiktas sabiedrības grupas intereses.

Līdzīgu pieeju – iesaistīt vietējos iedzīvotājus nevis organizētu pilsonisko sabiedrību, izmanto Līvānu pašvaldība. Novadā reģistrētas 88 NVO, taču pašvaldībā nav izveidojušies pastāvīgi konsultatīvi mehānismi ar organizētu pilsonisko sabiedrību, pašvaldība iesaista vietējos iedzīvotājus nepastarpināti – dalībai komisijās tiek izsludināta atklāta pieteikšanās, savu kandidatūru komisijas locekļa amatam var izvirzīt ikviens novada iedzīvotājs.

Krāslavas novadam NVO viedoklis šobrīd nav svarīgs

Reģionā jāizceļ Krāslavas novada pašvaldība, kura savā darbībā nav saskatījusi nepieciešamību ciešākai sadarbībai ar vietējo pilsonisko sabiedrību un uz pētījuma rakstīšanas brīdi nebija izveidojusi nevienu no konsultatīvajiem mehānismiem.

NVO: pašvaldības atbalsts ir svarīgs, bet NVO iesaiste vāja

Fokusgrupu dalībnieki bieži novērtēja pašvaldības finansējumu kā nozīmīgu vai pat izšķirošu, lai organizācija varētu veikt savas aktivitātes. Taču vienlaikus NVO pārstāvjiem nebija pieredzes ar ko dalīties par plašāku sadarbību ar pašvaldību, proti, piemēriem, kur NVO tiktu iesaistītas pašvaldību lēmumu izstrādē, apspriešanā, tai skaitā, piedaloties komiteju darbā. Tikai atsevišķos gadījumos (pārsvarā sociālās jomas NVO) bija kāda sadarbības pieredze.

Viena no šādām organizācijām fokusgrupā dalījās ar pozitīvu pieredzi: *“Mūs pašvaldība iesaista, jo strādājam ar īpašajiem bērniem un dažkārt pašvaldība pajautā viedokli, kas ir tās akūtākās vajadzības šiem bērniem, kur pašvaldībai vajadzētu pievērsties. Vēl arī jautā viedokli par veselības projektiem – kur pašvaldībai būtu vērts novirzīt finansējumu.”*²¹

Visbiežāk dominēja viedoklis, ka pašvaldība savā darbā pilsoniskās sabiedrības organizācijas iesaista ļoti reti, fokusgrupu dalībniekiem nav pieredzes ar dalību pašvaldības komiteju vai domes sēdēs.

Ilustrācijai daži citāti no fokusgrupām:

*“Pašvaldība finansiāli mūs atbalsta, kad lūdzam, bet mūs kā biedrības pašvaldība neuztver kā tādus vietējos līderus, kuriem ir vērts kaut ko prasīt. Iesaiste notiek dažādās apspriedēs, bet tā ir formāla.”*²²

*“Man ir sajūta, ka varbūt dažas organizācijas arī ir iesaistītas, bet mūsu organizācijas darbība pašvaldību neinteresē. Dažas iesaista, bet pārējās perifērijā var arī izputēt.”*²³

“Mēs aktīvi darbojamies jau divus gadus. Esam aktīvi. Bet es nejūtu īpašu interesi no pašvaldības, ka viņus interesētu, ko mēs darām. Varbūt tur ir mūsu pašu nepietiekama komunikācija, bet kopumā es nejūtu pašvaldības atbalstu ikdienā.

Piemēram, pašvaldības darbinieki “nešēro” un “nelaiko” mūsu ierakstus Facebook, lai gan sociālajos medijos esam ļoti aktīvi. Arī uz pasākumiem ne visai nāk.

Piemēram, bija tāda ukraiņu bērnu zīmējumu izstāde, uz to pašvaldības vadība atnāca, bet uz mūsējo kas nu bija palicis, tas arī bija.”

Apkopojot iegūtos datus par to, cik lielā mērā pašvaldības ar savu darbību veicina NVO sektora darbību, jāsecina, ka pamatā pašvaldības to dara ar finansējuma piešķiršanu, kas organizācijām ir ļoti būtisks. Taču, no otras puses pašvaldības visai maz konsultējas ar vietējo organizēto pilsonisko sabiedrību, proti, NVO nesaņem apstiprinājumu no vietējās varas pārstāvjiem, ka viņu darbība kopumā ir nozīmīga un viņu pieredze pašvaldībai noderīga. Šie nav kopienas veidošanas veicinoši apstākļi.

21 Rēzeknes pilsētas un Rēzeknes novada NVO fokusgrupa, 21.09.2023.

22 Krāslavas un Augšdaugavas novada NVO fokusgrupa, 28.09.2023.

23 Ludzas un Balvu novada NVO fokusgrupa, 29.09.2023.

Tabula nr. 7. Latgales pašvaldību konsultatīvie formāti ar vietējām NVO

Pašvaldība	Konsultatīvo padomju skaits ar NVO vai citu aktīvistu iesaisti tajās	Komisiju skaits, kurās darbojas NVO vai citi sabiedrības pārstāvji	Iedzīvotāju padomes	Iesaistīto biedrību skaits
1 Augšdaugavas novads	2	1	0	5
Nav informācijas vai vēl Daugavpils novadā (pirms ATR) izveidotās padomes turpina darbu arī jaunajā novadā.				
2 Balvu novads	0	4	0	6
Pašvaldības atbildē minēts, ka vairākās komisijās darbojas sabiedrības pārstāvji, taču atbildē nevarēja identificēt, kurās komisijās tādi strādā.				
3 Daugavpils valstspilsēta	0	7	0	0*
Pašvaldība norāda, ka komisiju darbā iesaistīti pilsētas iedzīvotāji nevis NVO. * Kopumā, pašvaldības 9 komisijās (tai skaitā Vēlēšanu komisijā un Administratīvajā komisijā) ir iesaistīti 33 pilsētas iedzīvotāji.				
4 Krāslavas novads	0	0	0	0
Pašvaldībā nav izveidotu pastāvīgu konsultatīvo mehānismu. Pašvaldības atbilde: "[NVO] Nav iesaistīti, bet vajadzības gadījumā tiek pieaicināti."				
5 Līvānu novads	1	7	4	0**
Līvānu novada pašvaldībā darbojas pašvaldības izveidotas komisijas, kurās iesaistīti arī vietējās sabiedrības pārstāvji. Pašvaldība atbildē norāda vienu padomi un vairākas komisijas, kurās pārsvarā darbojas pašvaldības iedzīvotāji nevis NVO. Pašvaldībā darbojas iedzīvotāju valdes un tajās kopā ar citiem pašvaldību darbiniekiem darbojas vietējie iedzīvotāji. **Kopumā iesaistīti vismaz 23 iedzīvotāji.				
6 Ludzas novads	2	2	0	1
Ludzas novadā ir divas konsultatīvās padomes: Uzņēmēju konsultatīvā padome, kuras sastāvā ir 9 uzņēmēji; Tradicionālo konfesiju padome ar 4 reliģisko organizāciju pārstāvjiem. Divu komisiju darbā iesaistīti sabiedrības pārstāvji: Medību koordinācijas komisijā un Administratīvajā komisijā.				
7 Preiļu novads	0	4	14	7
Preiļu novada pašvaldības Jaunatnes lietu konsultatīvajā komisijā iesaistītas 6 biedrības, kā arī viena biedrība iesaistīta Darījumu ar lauksaimniecības zemi komisijā. Divi vietējie iedzīvotāji iesaistīti Vēlēšanu komisijā un 1 iedzīvotājs Administratīvajā komisijā (nepārstāvot NVO). Preiļu novada iedzīvotāju konsultatīvās padomes izveidotas 2023. gadā pēc Pašvaldību likuma 58.panta.				
8 Rēzeknes novads	0	2	30	3
Vienīgā konsultatīvā komisija, kur iesaistīti biedrību pārstāvji, ir Medību koordinācijas padome, kurā darbojas trīs biedrību pārstāvji. Vides aizsardzības padomē iesaistīti divi sabiedrības pārstāvji: individuālais komersants un zemnieku saimniecības īpašnieks.				
9 Rēzeknes valstspilsēta	0	10	0	19
Pašvaldība uzskaitīja 10 komisijas, kurās iesaistīti NVO pārstāvji, taču vārdus neatklāja, norādot, ka šie cilvēki nav oficiāli deleģēti pārstāvēt savu nevalstisko organizāciju konkrētajā komisijā.				

Avots: Providus apkopotā informācija no pašvaldību sniegtajām atbildēm uz informācijas pieprasījumiem.

3. NVO sektora loma sabiedrības noturības veidošanā

Križu risināšana, neatkarīgi no to mēroga, ļoti lielā mērā gulstas uz vietējo pašvaldību pleciem, jo visbiežāk palīdzības sniegšana norit lokāli, tuvāk iedzīvotājiem. Aptuveni pirms gada pašvaldībām bija jāprecizē savus Civilās aizsardzības plānus, tajos izstrādājot rīcību arī militāra apdraudējuma, kara gadījumos²⁴. Pašvaldībās darbojas Civilās aizsardzības komisijas. Apzinot pašvaldību praksi, tikai vienā no pašvaldībām – Balvu novadā Civilās aizsardzības komisijā ir iesaistīta nevalstiskā organizācija – Latvijas Sarkanā krusta Balvu nodaļa.

Zināms, ka križu gadījumā atbildīgo institūciju spējas, gatavība rīkoties ir izšķiroši svarīga, taču būtisks tās elements ir arī vietējās kopienas noturības spēja. Pēdējos gados arvien biežāk tiek piesaukts jēdziens sabiedrības noturība – vispārīgi ar to saprotot sabiedrības spējas pārvarēt dažāda veida krīzes. Nav skaidri definētu pazīmju, pēc kurām varētu novērtēt sabiedrības noturības līmeni, taču visbiežāk sabiedrības noturības spēju novērtēšanai analizē tādus sabiedrībā notiekošus procesus kā sabiedrības saliedētība, solidaritāte, uzticēšanās līdzcilvēkiem un valsts un pašvaldību institūcijām, piederības sajūta kopienai un aktīva pilsoniskā sabiedrība.

Šī pētījuma galvenais fokuss bija kartēt NVO sektoru kopumā, taču fokusgrupu ietvaros, ņemot vērā Latgales reģiona robežu ar agresorvalstīm – Krieviju, Baltkrieviju, karā Ukrainā bija svarīgi apzināt, kā Latgales pilsoniskā sabiedrība līdz šim ir reaģējusi križu gadījumos un kādas mācības var gūt, lai stiprinātu vietējo kopienu sociālo noturību šobrīd un tuvākajā nākotnē.

3.1. Kāda ir NVO loma sabiedrības noturības veidošanā?

NVO izveidošana pati par sevi jau ir viena no pazīmēm, ka noteikta sabiedrības grupa savstarpēji uzticas, saliedējas ap noteiktu mērķi. NVO darbība ir saistīta ar spēju uzņemties līderību pār noteiktu jautājumu risināšanu, sadarbības spēju attīstīšanu ar līdzcilvēkiem, biedriem, brīvprātīgajiem, valsts un pašvaldību institūcijām, utt. Tādēļ NVO loma sabiedrības noturības veidošanā ir ļoti nozīmīga, piemēram:

- vietējo kopienu aktivizēšana, sociālā atbalsta tīkla veidošana, kas rada lielāku drošības sajūtu katram cilvēkam, ka nepieciešamības gadījumā varēs saņemt kopienas palīdzību, atbalstu;
- NVO darbība ir saistīta ar daudzu nozīmīgu prasmju apgūšanu – sadarbības prasmes, darbs ar iedzīvotājiem, komunikācijas prasmes, kanāli utt., kas križu gadījumā ir svarīgas prasmes;
- NVO palīdz aizsniegt plašāku iedzīvotāju grupu, jo ikdienā sadarbojas ar vietējiem iedzīvotājiem, brīvprātīgajiem, biedriem, NVO ir prasmes šādu grupu koordinēšanā, iesaistīšanā;
- NVO labi pazīst vietējo kopienu – palīdz identificēt tās sabiedrības grupas, kurām nepieciešama palīdzība un kuras kādu iemeslu dēļ valsts vai pašvaldība nav identificējusi vai līdz tām nokļūst novēloti.
- NVO var būt noderīgs komunikācijas kanāls, vietējo kopienu līderi ir atpazīstami, viņu sniegtajam viedoklim cilvēki uzticas biežāk.

Šis saraksts nav izsmelošs, bet parāda, ka NVO ikdienas darbībai, kas vērsta uz pašas biedrības vai nodibinājuma mērķu sasniegšanu, križu gadījumos ir ļoti nozīmīga loma, veidojot sabiedrību gatavāku dažādiem satricinājumiem, noturīgāku pret dezinformāciju, kā arī saliedētāku savstarpējās palīdzības sniegšanā.

²⁴ 2022. gada 17. oktobrī stājās spēkā grozījumi Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likumā un tie paredzēja, ka pašvaldībām ir jāizstrādā daudz visaptverošāks civilās aizsardzības plāns, kas aptver ne vien rīcību civilās katastrofās, bet arī valsts apdraudējuma gadījumos, teroraktu, militāra iebrukuma vai kara gadījumos.

3.2. Latgales reģiona NVO gatavība iesaistīties krīzēs

Pētījumā fokusgrupu dalībniekiem tika vaicāts par viņu pieredzi Covid 19 pandēmijas un kara Ukrainā laikā – vai un kādā veidā šīs krīzes (vai arī lokāla līmeņa satricinājumi) ietekmēja organizāciju darbību – vai organizācijas pārorientēja daļu no savām aktivitātēm, lai sniegtu savu atbalstu kara bēgļiem, vietējiem iedzīvotājiem, kam bija nepieciešama palīdzība pandēmijā, vai arī pašvaldībai, kura šajās krīzēs ir galvenais atbildības centrs. Visbiežāk fokusgrupās tika komentēts Ukrainas civiliedzīvotāju uzņemšanas jautājums, ļoti reti tika atsauktas situācijas par NVO līdzdalību pandēmijas pārvarēšanā.

No kopumā 40 fokusgrupās aizsniegtajām Latgales reģiona nevalstiskajām organizācijām, tikai divas organizācijas bija iesaistījušās atsevišķās atbalsta aktivitātēs – Latvijas Sarkanais krusts palīdzības sniegšanā pierobežas teritorijā Ukrainas civiliedzīvotājiem un Latgales reģiona Partnerības – informācijas apmaiņā, koordinēšanā pašās pirmajās kara dienās. Absolūtais vairākums NVO pārstāvju atzina, ka organizācijas šajās krīzēs neiesaistījās, taču daudzi aktīvisti to darīja kā privātpersonas.

Biežāk tika minēti piemēri, kur organizācijas iesaistās citos ar krīzi saistītos jautājumos, kuri bija jārisina, krīzei ieejot nākamajā fāzē, kad Ukrainas civiliedzīvotāji bija atraduši mājvietu Latvijas pašvaldībās, piemēram, atbalstot viņu iekļaušanos vietējā sabiedrībā ar dažādām saliedējošām aktivitātēm. Ņemot vērā to, ka liela mēroga krīzes parasti nebeidzas ātri, tieši otrādi, atbalsts ir nepieciešams ilgstoši, šāda NVO pieredze kopumā ir laba pazīme, ka ilgstošās krīzēs NVO var sniegt nozīmīgu atbalstu.

Balstoties uz fokusgrupu rezultātiem var secināt, ka NVO reaģētspēja krīzes sākumposmā ir ļoti zema. NVO loma pieaug krīžu tālākos posmos, kad nepieciešams nodrošināt dažādus atbalsta pasākumus Ukrainas bēgļu uzturēšanās apstākļu uzlabošanai, integrācijas pasākumiem.

Tam, ka NVO neieņem nozīmīgu lomu krīžu risināšanas sākumposmā, tika minēti vairāki iemesli, no kuriem biežāk minētie analizēti turpinājumā.

- **NVO nespēj strauji pielāgoties krīžu izaicinājumiem, taču krīzēm ieilgstot, ir svarīgs atbalsta sniedzējs**

Fokusgrupās dalībai tika apzinātas aktīvākās NVO katrā pašvaldībā. Organizāciju pārstāvjiem tika jautāts par to, vai pēdējo gadu krīzēs organizācijas ir mainījušas savu darbību, iesaistījušās aktivitātēs, kas palīdz pārvarēt krīzes. Parasti šajā brīdī fokusgrupās iestājās klusums, lielākoties organizācijām nebija pieredzes, ar ko dalīties par tādiem piemēriem, kur organizācijas ir aktīvi iesaistījušās, lai reaģētu. Tikai divas organizācijas – Latvijas Sarkanā krusta Balvu nodaļa (palīdzot uzņemt Ukrainas bēgļus) un Partnerību tīkls, kuru kopā sasauca Latvijas lauku forums (iesaistījās kara pirmajās dienās, palīdzot koordinēt pašvaldību palīdzību Ukrainas civiliedzīvotājiem). Šīm organizācijām pievienojās arī Latvijas Sarkanā krusta Daugavpils nodaļa, kuri intervijā atzina, ka jau bija iesaistīti ar pirmo Ukrainas kara bēgļu autobusu uzņemšanu un arī kopumā aktīvi īsteno virkni projektu, kuru mērķis ir atbalsts Ukrainas civiliedzīvotājiem Latgales reģionā²⁵.

No reakcijas un sniegtajām atbildēm var saprast, ka organizācijas reti apzinās savu kā pilsoniskās sabiedrības lomu krīžu situācijās. Piemēri ar aktivitātēm parādās jau vēlākos krīzes posmos. Karam ieilgstot, kad valsts un pašvaldības piešķir atbalsta programmām finansējumu, arī NVO loma ievērojami pieaug – fokusgrupās organizāciju pārstāvji minēja vairākus piemērus, kur aktīvi iesaistījušies, piemēram, īstenojot dažādus saliedējošus pasākumus Ukrainas civiliedzīvotāju integrācijai, vācot atbalstu dzīves apstākļu uzlabošanai, nometņu organizēšanai, aizsardzības tīklu pīšanai utt.

²⁵ Intervija ar Latvijas Sarkanā krusta Daugavpils nodaļas vadītāju, 13.10.2023.

Organizācija no Līvānu novada: *"Kā organizācija neesam neko darījuši, bet privātā kārtā esam. Kā organizācija mēs esam kaut ko darījuši tādā kopējā noskaņojuma uzlabošanā. Piemēram, pēc pandēmijas gribējām uzturēt labsajūtu jauniešiem, lai viņi galīgi neieslīgtu depresijā, organizējām laivu braucienu, lai uzmundrinātu."*

Organizācija no Līvānu novada: *"Es nebiju par to aizdomājusies nemaz. Individuāli palīdzējām, bet kā organizācija paši nerīkojāmies."*

Organizācija no Ludzas novada: *"Mēs katrs individuāli darām kaut ko, bet kā organizācijā nē. Nav tā, ka mēs nejūtam līdzī, bet ne kā biedrība."*

Organizācija no Preiļu novada: *"Mēs īstenojām LEADER projektu, kur bija mērķauditorija skolotāji un Covid 19 izslimojušie – viņiem rīkojām pasākumus emocionālās un fiziskās veselības uzlabošanai. Jo šīm grupām bija patiešām smags laiks."*

Organizācija no Rēzeknes: *"Mēs visu ko darījām pagājušajā vasarā – rīkojām bērnu nometnes, dažādas darbnīcas mammām."*

Organizācija no Rēzeknes novada: *"Mēs rīkojām bērnu nometnes. Tas ir pilnīgi savādāk, kad Tu tos bērnus redzi, redzi tās kara šausmas. Es esmu sporta skolotāja un tas ir arī tas, ko es varu darīt, tam bija pašvaldības finansējums."*

- **Pašvaldība jau rīkojas, NVO nejūt nepieciešamību iesaistīties**

Vairākas organizācijas fokusgrupās norādīja, ka nesaredzēja nepieciešamību rīkoties, jo bija redzams, ka pašvaldība jau sniedz palīdzību. Dīvos gadījumos arguments bija, ka ar to nodarbojas jau Rīgas organizācijas [domāta biedrība "Tavi draugi" un "Gribu palīdzēt bēgļiem"] un vēl vienā – ka ar savu aktivitāti negrib traucēt pašvaldībai un citiem aktīvistiem, kas jau palīdzību sniedz un ir spēcīgākas šajā jomā.

Organizācija no Balvu novada: *"Ja būtu pašvaldības aicinājums, mēs noteikti atsauktos, bet citādi paši neko nedarījām, nē."*

Organizācija no Krāslavas novada: *"Mēs neiesaistījāmies kā organizācija, jo nesaredzējām tādu vajadzību. Es domāju, ka ja pašvaldība lūgtu, mēs iesaistītos un darītu kaut ko lietas labā."*

Organizācija no Līvāniem: *"Krīzes situācijās mūsu pašvaldība ir ļoti aktīva, varētu teikt, ka pašvaldība iet pa priekšu šādās situācijās".*

To, ka organizācijas ir pasīvas uzņemties iniciatīvu krīžu gadījumos, pamanījis arī viens no pašvaldības vadītājiem, retoriski jautājot: *"Organizācijas nāk pie pašvaldības pēc palīdzības, bet tad, kad pašvaldībai vajag palīdzību, kur ir šīs organizācijas?"*²⁶ Arī otrs pašvaldības vadītājs intervijā atzina, ka nav pamanījis, ka kādas NVO būtu iesaistījušās pēdējās lielākajās krīzēs²⁷.

- **NVO nav kapacitātes, lai operatīvi reaģētu uz krīzēm**

Tikai nelielai daļai no reģistrēto NVO ir pastāvīgi nodarbināti darbinieki, daudzām no organizācijām nav savai darbībai pastāvīga finansējuma un tās darbojas, galvenokārt, tikai projektu ietvaros. Tādēļ bieži tika pieminēts, ka organizācijas neiesaistās krīžu gadījumos, jo tām vienkārši nav kapacitātes to darīt. Aktīvāka darbība prasa visa veida resursus, ne tikai finansējumu, bet arī laiku, un tā vietējiem aktīvistiem pietrūkst, lai uzņemtos šādu palīdzības organizēšanas, sniegšanas lomu.

²⁶ Intervija ar pierobežas pašvaldības vadītāju, 13.10.2023.

²⁷ Intervija ar pierobežas pašvaldības vadītāju, 14.10.2023.

Organizācija no Balvu novada: *"Tādas aktivitātes mēs neesam uzņēmušies, jo tas ir ļoti nopietns, smagnējs darbs un ja kāds to prot labi darīt, tad mēs negribam jaukties pa vidu un traucēt."*

Organizācija no Augšdaugavas novada: *"Mums nav tādas kapacitātes, lai ko tādu darītu. Mēs jau tāpat knapi varam savas lietas izdarīt, šim mums vienkārši nav tādu resursu. Mēs vienkārši nevaram darīt visu, jānofokusējas uz to, ko tu vari izdarīt."*

Organizācija no Līvānu novada: *"Mēs jau esam vien dažī aktīvisti. Laiks nav neierobežots, katram jādara tas, ko var izdarīt. Ir projekti, mēs darbojamies, nav projektu, mēs neko nedarām. Mēs vispār uz priekšu savu darbību neplānojam, jo ko mēs varam ieplānot, ja nav nekāda stabila finansējuma. Attiecīgi arī šādās krīzēs mēs nevaram vienkārši pārslēgties, mums nav tādu resursu."*

Organizācija no Daugavpils: *"Organizācijām vienkārši nav kapacitātes, tāpēc nav un nevar vienmēr būt aktīvas."*

- **NVO aktivitātes var tikt uzskatītas par provokatīvām**

Vairākās fokusgrupās NVO pārstāvji atzina, ka šobrīd var just spriedzi sabiedrībā, ka jautājums par palīdzību Ukrainas bēgļiem ir sensitīvs. Šī iemesla dēļ organizācijas neiesaistās, bet aktīvisti iesaistās un palīdz individuāli, kā arī zina citus cilvēkus, kas personīgi iesaistās.

Organizācija no Krāslavas novada: *"Daudzi NVO cilvēki iesaistās, bet ne kā biedrības, bet kā indivīdi, personīgi. Jo tas ir ļoti sensitīvi."*

Organizācija no Augšdaugavas novada: *"Mūsu pusē tas ir pārāk sensitīvs jautājums iesaistīties šajās aktivitātēs atklāti, mēs vienkārši negribam saasināt situāciju. Tagad krievvalodīgos vispār ir ļoti grūti iesaistīt mūsu organizācijas aktivitātēs, jo viņi patiešām ir ļoti nobijušies, kā viņus uztvers. Ir tā "piektā kolonna", bet tie noteikti nav visi krievi tādi. Mums bija pieredze, kur ar lielām grūtībām pierunājām vietējos iesaistīties projekta aktivitātē, bet pēc tam mums teica, ka ļoti patīkami pārsteigti, ka ar viņiem vispār kāds runāja un pieklājīgi izturējās."*

Organizācija no Krāslavas novada: *"Latgalieši ir tādi noslēgti, bet ja būs tāda situācija, "X stunda", domāju, ka noteikti celsies un aizstāvēs. Cilvēki ir gatavi rīkoties. Taču jāatzīst, ka "piektā kolonna" arī ir aktīva, pie tam ļoti atklāta."*

3.3. Pašvaldību darbinieku vērtējums par NVO darbību un lomu krīzēs

Jāņem vērā, ka pašvaldību pārvaldībā kopumā pēdējos gados ir notikušas citas izmaiņas, kas ietekmē pašvaldības un tās iedzīvotāju attiecības. Proti, 2021. gada pašvaldību vēlēšanās tika ievēlētas lielākas pašvaldības. Reformas izstrādē kā viens no tās riskiem tika atzīts "nomales efekts", proti, ka attālākajos reģionos dzīvojošie var justies aizmirsti, viņiem var šķist, ka pašvaldības pakalpojumus saņemt ir grūtāk, palielinoties distancei līdz vietējai pašvaldības domei, var vājināties saikne starp vietējo pašvaldību un iedzīvotājiem. 2021. gada pašvaldību vēlēšanu rezultāti parādīja, ka šis risks patiesi ir augsts, jo tajās piedalījās rekordzems vēlētāju skaits – vien 34%. Latgales reģions šajā ziņā uz kopējā Latvijas fona īpaši neizcēlās, taču jānorāda, ka divos novados – Rēzeknes novadā un Augšdaugavas novadā līdzdalība bija īpaši zema (tabula nr. 8.).

Tabula nr.8.: Līdzdalība Saeimas (2022) un pašvaldību (2021) vēlēšanās Latgalē

	2022. gada Saeimas vēlēšanas (%)	2021. gada pašvaldību vēlēšanas (%)
Augšdaugavas novads	52,2	28,6
Balvu novads	56,0	41,0
Daugavpils valstspilsēta	59,0	31,1
Krāslavas novads	54,1	33,7
Līvānu novads	61,0	34,6
Ludzas novads	53,6	37,7
Preiļu novads	60,6	45,4
Rēzeknes valstspilsēta	67,2	31,2
Rēzeknes novads	50,1	25,9
Kopā Latvijā	59,4	34,0

Avots: Providus apkopotie CVK dati.

Datu par to, kā administratīvā reforma ir ietekmējusi vietējo iedzīvotāju noskaņojumu un uzticēšanos vietējai varai, nav. Taču šī pētījuma ietvaros tika apzināts, kā situāciju vērtē pašvaldību darbinieki, kuri ikdienā visbiežāk saskaras ar vietējiem iedzīvotājiem pagastos, veicot šo darbinieku aptauju. Aptaujā tika uzrunāti visu Latgales novada pagastu pārvalžu vadītāji, bibliotēku darbinieki. Tika saņemtas 94 atbildes.

Pašvaldību darbinieki kopumā atzīst NVO lomu kā svarīgu, bet grūtāk novērtēt lomu krīzēs

Pašvaldību pārstāvji, lai arī kopumā atzīst NVO nozīmi, nevar skaidri novērtēt to, vai NVO ir bijusi nozīmīga loma pēdējās piedzīvotajās krīzēs. Īpaši grūti to novērtēt attiecībā uz Covid 19 pandēmiju, kur pašvaldību darbinieku ieskatā iedzīvotāji viens otram palīdzējuši aktīvāk, šajā ziņā NVO aktivitāte nav bijusi īpaši redzama. Lielāku NVO aktivitāti šie pašvaldību pagastu darbinieki ir novērojuši Ukrainas kara kontekstā, palīdzības sniegšanā Ukrainas bēgļiem, proti, 48% no aptaujātajiem uzskata, ka NVO palīdzība šajā jautājumā ir nozīmīga (7. attēls). Šie aptaujas dati zināmā mērā atspoguļo situāciju, kāda iezīmējās fokusgrupās, proti, ka NVO salīdzinoši reti uzņēmās redzamu lomu krīžu gadījumos, tādēļ arī pagastu pārvalžu vadītājiem, bibliotekāriem to grūti novērtēt.

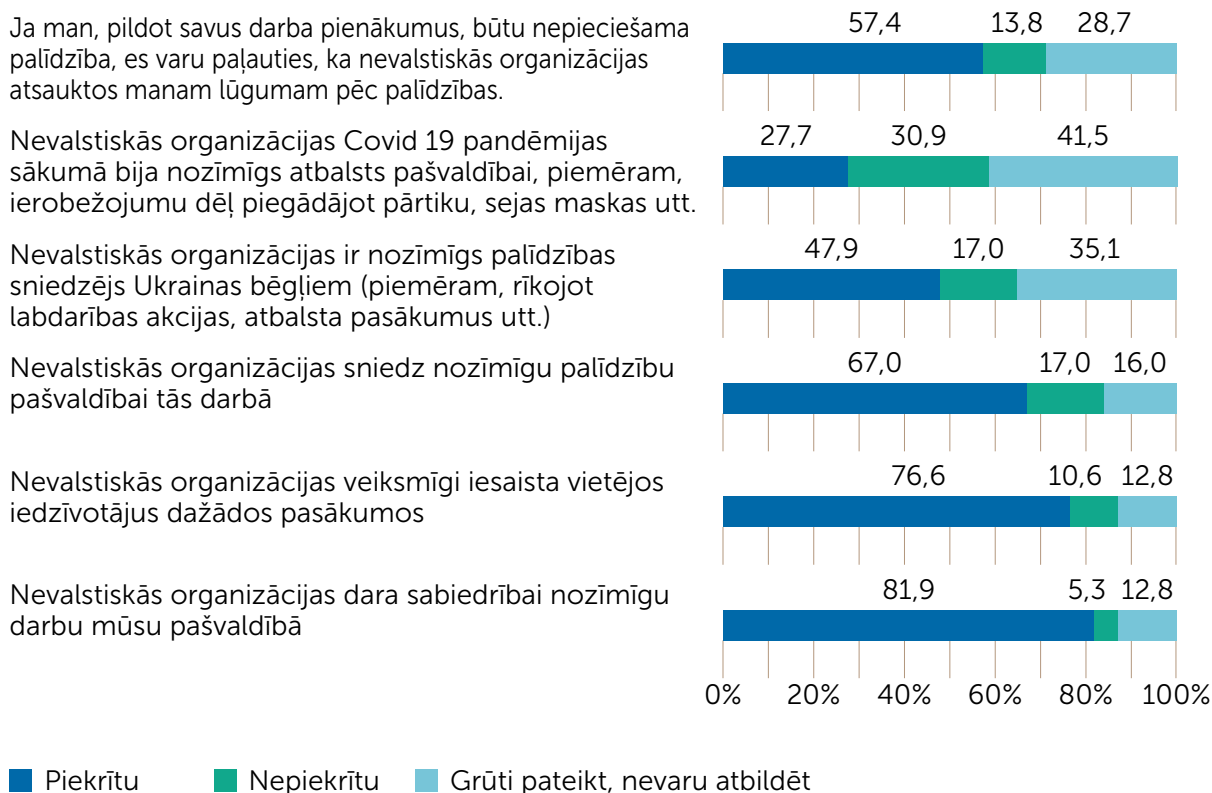
Pašvaldību darbinieki piesardzīgi par NVO atbalstu

Uztraucoši, ka pašvaldību darbinieki nav droši pārliecināti par to, vai NVO nāktu viņiem palīgā, ja būtu nepieciešams lūgt palīdzību. Viedokļi sadalījušies uz pusēm: 57% domā, ka uz NVO var paļauties, bet trešdaļai to ir grūti novērtēt, vēl 14% domā, ka nevalstiskās organizācijas nepalīdzēs (7. attēls). Šie dati parāda, ka starp pašvaldību darbiniekiem ir piesardzīga attieksme par to, vai uz NVO sektoru var paļauties dažādās sarežģītās situācijās. Jāpiebilst, ka intervijā to atklāti atzina viens no pašvaldību vadītājiem, savu piesardzību pamatojot ar drošības apsvērumiem sakot, ka, gadījumos, kad jārisina krīzes, vadības grožiem jāpaliek pašvaldības rokās, proti, jo mazāk būs iesaistīti dažādi sabiedrības locekļi, jo paredzamāks būs rezultāts²⁸.

28 Intervija ar Augšdaugavas novada vadītāju, 13.10.2023.

7. attēls. Kā pašvaldību pagastu darbinieki vērtē NVO sektora lomu vietējā dzīvē un krīžu situācijās

Latgales pašvaldību pagastu pārvalžu vadītāju un bibliotekāru aptauja (%).
"Lūdzu, novērtējiet, cik lielā mērā piekrītat šiem apgalvojumiem:..." (n=94)

Avots: Providus aptaujas rezultāti. Aptauja tikai veikta Google forms platformā. Aptaujas jautājumi tika nosūtīti visiem pagastu pārvalžu vadītājiem un bibliotēku vadītājiem 9 Latgales pašvaldībās. Kopā tika saņemtas 94 atbildes. Aptauja notika no 5.-13. oktobrim (2023).

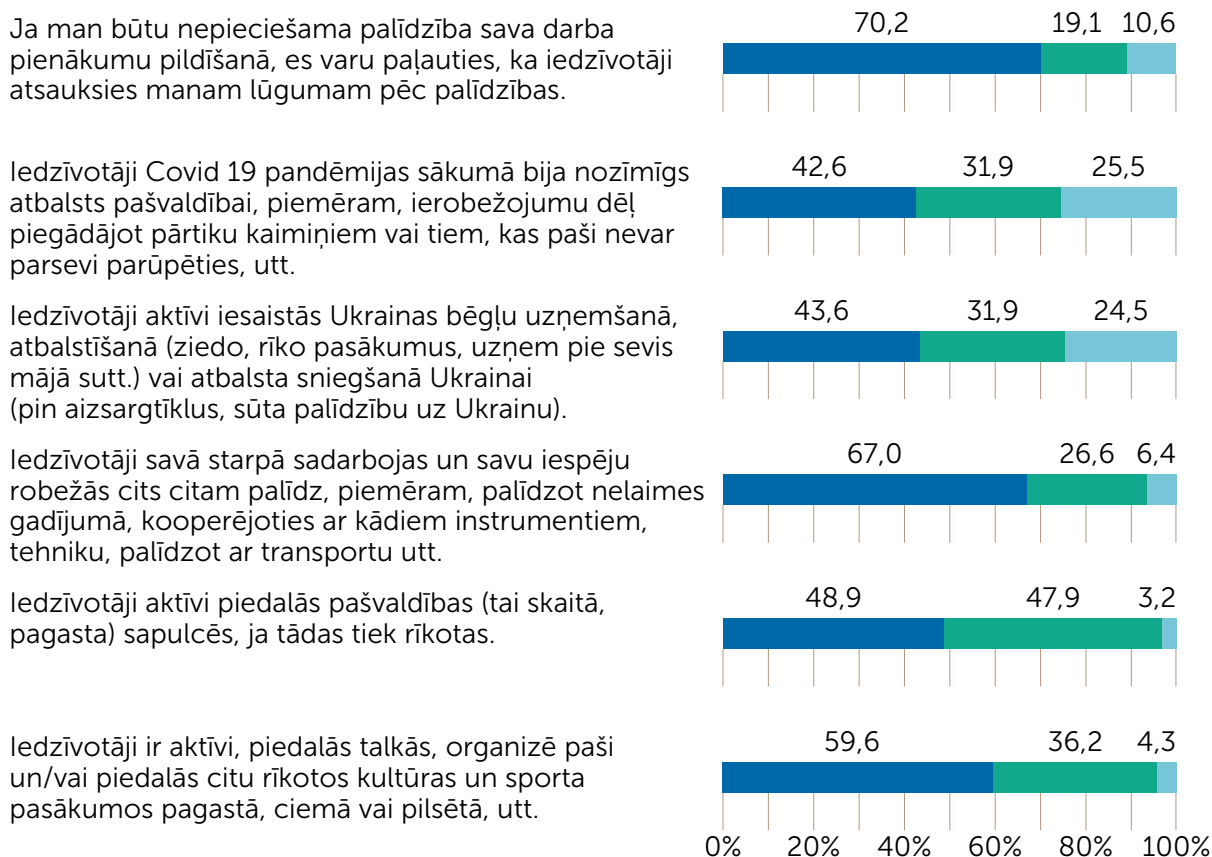
Uz vietējiem iedzīvotājiem krīzēs var paļauties

Aptaujas dati liecina, ka kopumā pagastu darbinieki ir uzticas un paļaujas uz vietējiem iedzīvotājiem, kuri nāks palīgā, ja tāda nepieciešamība radīsies. Tam piekrīt 70% no aptaujātajiem pagastu pārvaldniekiem un bibliotekāriem (8. attēls). Aptaujas atbildes parāda, ka pašvaldības darbinieki vairāk paļaujas uz vietējiem iedzīvotājiem nevis NVO. Tomēr jāpievērš uzmanība, ka aptuveni piektā daļa no pašvaldību darbiniekiem nav gatavi paļauties uz vietējiem iedzīvotājiem.

No sabiedrības noturības viedokļa pozitīvi, ka pašvaldību pārstāvji, kas ikdienā ir vistuvāk iedzīvotājiem pagastos, kopumā novērtē, ka vairākums cilvēku ir gatavi viens otram palīdzēt. 67% aptaujāto piekrīt, ka cilvēki savā starpā sadarbojas un viens otram palīdz, lai gan dalās domas par to, cik aktīvi iedzīvotāji iesaistās vietējā sabiedriskajā dzīvē.

8. attēls. Kā pašvaldību pagastu darbinieki vērtē vietējo iedzīvotāju līdzdalību un gatavību palīdzēt

Latgales pašvaldību pagastu pārvalžu vadītāju un bibliotekāru aptauja (n=94).
"Lūdzu novērtējiet, cik lielā mērā piekrītat šiem apgalvojumiem: .." (%)

■ Piekrītu ■ Nepiekrītu ■ Grūti pateikt, nevaru atbildēt

Avots: Providus aptaujas rezultāti. Aptauja tikai veikta Google forms platformā. Aptaujas jautājumi tika nosūtīti visiem pagastu pārvalžu vadītājiem un bibliotēku vadītājiem 9 Latgales pašvaldībās. Kopā tika saņemtas 94 atbildes. Aptauja notika no 5.-13. oktobrim (2023).

4. Ko dati tev nestāsta jeb ko valsts zina par NVO sektoru?

Pētījuma veikšanai bija nepieciešams iegūt datus par NVO sektoru Latgalē, gan reģistrēto NVO skaitu, gan arī pamatdatus par NVO darbību – finansiālo stāvokli, nodarbināto skaitu, darbības jomām utt. Pētījuma, sadarbībā ar SIA Lursoft IT tika izmantoti dati no Biedrību un nodibinājumu reģistra, NVO gada pārskatiem, kā arī Valsts ieņēmumu dienesta sniegtās informācijas, ko pētījuma vajadzībām pieprasījām atsevišķi. Veicot datu analīzi secinājām, ka NVO sagatavotie un iesniegtie gada pārskati kopumā nesniedz precīzu un tālāk pielietojamu informāciju par biedrību un nodibinājumu darbību un uz šiem datiem nevar paļauties. Ņemot vērā pētījuma procesā gūto pieredzi, uzskatījām par svarīgu pētījumam pievienot sadaļu par to, cik maz pašlaik valsts rīcībā ir informācijas un ticamu datu par NVO sektora darbību ne vien Latgalē, bet visā Latvijā. Turpinājumā daži svarīgākie jautājumi, kur trūkst precīzu datu.

Cik NVO darbojas Latgales reģionā (un arī Latvijā)?

Valsts rīcībā ir informācija par pašlaik nelikvidētajām biedrībām un nodibinājumiem, taču tas nenozīmē, ka visas šīs biedrības patiesībā darbojas. Fokusgrupās minētais, kā arī citi dati liecina, ka organizāciju skaits, kuras turpina savu darbību ir ievērojami mazāks. Dažos novados – Balvu novadā un Preiļu novadā nesen paši NVO pārstāvji revidēja reģistrēto biedrību un nodibinājumu sarakstu novadā, apzinot visas reģistrētās organizācijas un noskaidrojot, vai tās turpina darbību. Taču citos novados šāda "revīzija" nav veikta, tādēļ nevar novērtēt patieso NVO skaitu. Aktuāls saraksts ar organizācijām, to darbības jomām, kontaktiem būtu noderīgs resurss pašvaldībām, bet pagaidām pašvaldības ieguvumus no sadarbības ar NVO sektoru nav prioritizējušas. Šī pētījuma pirmajā nodaļā tika minēti daži apsvērumi par patieso NVO skaitu. Līdzīga problēma ir attiecināma ne vien uz Latgales reģionu, bet visu Latviju.

Ieteikumi:

1. Pašvaldībām būtu jābūt aktuālajam NVO sarakstam ar novadā reģistrētajām biedrībām, nodibinājumiem un informācijai par jomām, kurās NVO darbojas un arī kontaktinformācijai. Tas atvieglotu pašvaldību konsultēšanos ar organizētu pilsonisko sabiedrību.
2. Rosinām atbildīgās valsts institūcijas periodiski veikt reģistrēto nelikvidēto biedrību un nodibinājumu aptaujāšanu/ apzināšanu, lūdzot tās pašas novērtēt savu darbību – vai tās turpina darbību, turpina darbību ierobežotā apjomā, neturpina darbību, bet nav vēl likvidētas vai arī drīzumā plāno biedrību likvidēt²⁹.

Cik lieli ir NVO sektora ieņēmumi?

Analizējot NVO gada pārskatos norādīto informāciju par ieņēmumiem, nodarbināto skaitu, bija virkne gadījumu, kur acīmredzami norādīta neprecīza informācija, piemēram, atsevišķi gadījumi, kur NVO sektoram neraksturīgi augsts ieņēmumu līmenis (piemēram, vienā no Balvu novada pagastiem reģistrēta namu apsaimniekošanas biedrība ar 36 milj. eiro ieņēmumiem), vai arī kopumā sektora ieņēmumiem nav skaidra ieņēmumu struktūra. Proti, no gada pārskatiem nevar iegūt patiesu ainu par biedrības un nodibinājuma ieņēmumu veidiem, jo lielāko ieņēmumu īpatsvaru veido "Citi ieņēmumi". Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem, postenī "Citi ieņēmumi" var

²⁹ Jāpiezīmē, ka LR Tieslietu ministrijā ir sagatavoti grozījumi likumā "Biedrību un nodibinājumu likums", nosakot iespēju Uzņēmuma reģistram izslēgt no reģistra tās biedrības un nodibinājumus, kuru darbība vairs nav aktīva (piemēram, nav iesniegti gada pārskati, nav atjaunoti dati par valdes pilnvaru termiņiem, un tamlīdzīgi), kas šo problēmu varētu risināt. Grozījumi ir iesniegti izskatīšanai Saeimā un paredzams, ka tie stāsies spēkā 2025. gadā. Grozījumi ir būtiski un to ieviešana palīdzēs saprast patieso ainu, cik daudz biedrības un nodibinājumi Latvijā ir aktīvi un darbojas.

tikt norādīti tikai ļoti specifiski ieņēmumu veidi³⁰, tāpēc nav saprotams kāda veida ieņēmumus NVO atspoguļo šajā gada pārskata sadaļā un kāpēc šie ieņēmumi ir tik apjomīgi. Šī situācija neļauj kvalitatīvi izvērtēt NVO ieņēmumu avotus, gūt skaidru priekšstatu par NVO finanšu stāvokli, lai tālāk secinātu, kāda veida intervence būtu nepieciešama, lai stiprinātu NVO kapacitāti.

Ieteikumi:

1. Periodiski nodrošināt apmācības NVO par gada pārskatu sagatavošanu un gada pārskatā iekļaujamās informācijas saturu, sniegt konsultācijas par iesniedzamo informāciju.
2. Padziļināti izpētīt kāda veida ieņēmumus NVO norāda gada pārskata kategorijā "Citi ieņēmumi" – vai tas saistīts ar nepietiekamu izpratni par gada pārskatu aizpildīšanu vai arī citiem iemesliem, piemēram, kādām apjomīgām ieņēmumu kategorijām, kuras, šādā veidā deklarētas, nesasniedz atklātības mērķi un attiecīgi, būtu precizējamas, lai gūtu precīzāku priekšstatu par NVO ieņēmumu struktūru.

Cik nodarbināto ir NVO sektorā?

No gada pārskatiem nevar iegūt patiesu ainu par nodarbināto skaitu biedrībās un nodibinājumos. Salīdzinot datus par nodarbināto skaitu, kas iegūti no gada pārskatiem un Valsts ieņēmumu dienesta sniegtās informācijas, jāsecina, ka gada pārskatā iekļautā informācija par nodarbināto skaitu nav korekta. Atbilstoši datiem, ko organizācijas norādījušas Gada pārskatos par 2022. gadu, Latgales reģionā NVO sektors nodarbināja 5829 darbinieku, to vidū viena no biedrībām nodarbinājusi 2300 darbiniekus. Šādi rādītāji NVO sektoram nav raksturīgi, tādēļ tika pieprasīta informācija no Valsts ieņēmumu dienesta, lai pārlicinātos par datu pareizību presumējot, ka šajos datos vajadzētu atspoguļoties precīzākai aīnai par nodarbināto skaitu, ņemot vērā nodokļu nomaksu. VID sniegtie dati liecina, ka 2022. gadā deviņās Latgales pašvaldībās reģistrētajās biedrībās un nodibinājumos bija 706 darbinieki, tātad vismaz astoņas reizes mazāk, nekā to uzrāda pašas organizācijas savos gada pārskatos.

Ieteikums:

pilnveidot gada pārskatu iesniegšanas sistēmu, kurā informāciju par nodarbināto skaitu "automātiski" ielasa no Valsts ieņēmumu dienesta datiem. Šādā veidā tiek atvieglota gada pārskatu sagatavošana, jo dati par organizācijās nodarbinātajiem valstij jau ir pieejami. Ja tas netiek darīts, tad izlases kārtībā jāveic gada pārskatu izvērtējums un jālabo kļūdas, ar mērķi kāpināt gada pārskatos norādītās informācijas kvalitāti.

Cik liels finansējums caur NVO tiek tērēts valsts vai pašvaldību deleģēto funkciju veikšanai?

No gada pārskatiem nevar iegūt informāciju cik daudz NVO saņem finansējumu, kas paredzēts valsts vai pašvaldību uzdoto funkciju veikšanai. Ieņēmumi, kas gūti, pildot valsts vai pašvaldības uzdoto funkciju, tiek atspoguļoti kategorijā "Saņemtās dotācijas un subsīdijas"³¹, kopā ar citiem

30 Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr. 439 "Noteikumi par biedrību, nodibinājumu un arodbiedrību gada pārskatiem un grāmatvedības kārtošanu vienkāršā ieraksta sistēmā", postenī "Citi ieņēmumi" norāda, piemēram, naudas ieņēmumus no saņemtās apdrošināšanas atlīdzības, kompensācijas, pamatlīdzekļu, citu ilgtermiņa ieguldījumu vai apgrozāmo līdzekļu pārdošanas un citus naudas ieņēmumus no finansēšanas avotiem, kas nav aizliegti normatīvajos aktos, piemēram, procentu maksājumus no vērtspapīriem, ja tie nav attiecināmi uz saimniecisko darbību; pozitīvo starpību, kas radusies pēc ārvalsts valūtā maksājamo debitoru parādu atlikumu un ārvalsts valūtas atlikumu pārreķināšanas no attiecīgās ārvalsts valūtas uz eiro, kā arī negatīvo starpību, kas radusies pēc ārvalsts valūtā maksājamo kreditoru parādu atlikumu pārreķināšanas no attiecīgās ārvalsts valūtas uz eiro; pārskata gadā saņemto finansējumu no valsts un pašvaldības, citām organizācijām, juridiskām un fiziskām personām, kas nav norādīts iepriekš.

31 Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr. 439 "Noteikumi par biedrību, nodibinājumu un arodbiedrību gada pārskatiem un grāmatvedības kārtošanu vienkāršā ieraksta sistēmā", postenī "Saņemtās dotācijas un subsīdijas" norāda pārskata gadā no valsts vai pašvaldības iestādes saņemto valsts vai pašvaldību budžeta finansējumu, kas paredzēts valsts vai pašvaldību uzdoto funkciju veikšanai, kā arī no valsts vai pašvaldības budžeta saņemtos līdzekļus projektu izpildei un neatlīdzināmās subsīdijas.

valsts vai pašvaldību budžeta maksājumiem. Taču lai izvērtētu cik daudz (arī finansiālā aspektā) NVO veic pašvaldības vai valsts uzdotus uzdevumus, būtu nepieciešams izdalīt šos ieņēmumus no citiem valsts vai pašvaldības budžeta maksājumiem.

Ieteikums:

kategorijā "Saņemtās dotācijas un subsīdijas" izdalīt apakšsadaļu – "Saņemtais valsts vai pašvaldību budžeta finansējums valsts vai pašvaldību deleģēto funkciju veikšanai", kurā NVO varēs norādīt ienākumus, kas gūti, pildot valsts vai pašvaldības doto uzdevumu.

Kādās jomās darbojas Latgales NVO?

Lielākā daļa NVO Latgales NVO nenorāda savu darbības jomu, to šobrīd arī neprasa likums. Savukārt, izvēloties NACE kodu, izvēlas kodu – 99.94 "Citur neklasificētu organizāciju darbība". Tādēļ šobrīd abi klasifikatori pēc būtības nesniedz skaidru priekšstatu par to, kurās jomās darbojas NVO sektora pārstāvji, kā arī liedz precīzi novērtēt NVO sektora pienesumu tautsaimniecībai. Šī problēma atbildīgo institūciju lokā ir jau pirms pāris gadiem identificēta un pašlaik ir izstrādāti grozījumi Biedrību un nodibinājumu likumā, kā arī Ministru kabineta noteikumos Nr. 779 "Biedrību un nodibinājumu klasificēšanas noteikumi", uzliekot par pienākumu visām NVO norādīt savu darbības jomu (vai vairākas). Šie grozījumi uz pētījuma sagatavošanas brīdi vēl nav Saeimā pieņemti.

Ieteikums:

kad grozījumi tiesību aktos būs stājušies spēkā, ir jāveic NVO izglītošana un informēšana par to kā pareizi identificēt savu darbības jomu (arī gadījumos, ja NVO darbojās dažādās jomās) un kā veikt ierakstu par darbības jomas reģistrāciju (un izmaiņām darbības jomā), lai valsts iegūtu pietiekami precīzu priekšstatu par to, kas ir NVO sektors, ne vien Latgalē, bet visā Latvijā.

Ieteikumi

Apkopojot un analizējot datus par Latgales NVO sektoru, kā arī apzinot NVO darbības pieredzi, šī pētījuma noslēgumā vēlamies izcelt vairākus ieteikumus, kas būtu nozīmīgi, lai vietējo pilsonisko sabiedrību padarītu spēcīgāku tās ikdienas darbā, kā arī stiprinātu sabiedrības noturību krīzēs.

Latgales NVO sektoram:

- 1. Aktīvāk strādāt ar iedzīvotājiem un būt redzamiem vietējā kopienā.** Fokusgrupās NVO pārstāvji atzina, ka sabiedrība nav aktīva un nevēlas iesaistīties NVO darbā vai aktivitātēs. NVO loma ir būt par pilsoniskās sabiedrības veidotāju, aktivizēt un saliedēt vietējos iedzīvotājus. Tādēļ NVO ir vairāk jāskaidro sava darbība vietējiem iedzīvotājiem un jāizgaismo savas aktivitātes, lai vietējiem iedzīvotājiem NVO darbība būtu labi saprotama, viņi būtu gatavi atsaukties NVO iniciatīvām, piedalīties pasākumos, kā arī no NVO novērot, kādas ir iespējas vietējām kopienām pašām panākt sev svarīgus uzlabojumus vai panākt, ka pašvaldība ņem vērā ieteikumus.
- 2. Pašvaldības darbinieku izglītošana un informēšana par NVO darbību.** Pētījuma dati (intervijas ar pašvaldību vadītājiem, aptaujas dati) liecina, ka deputāti nepazīst NVO sektoru un neapzinās tā spējas un kompetences. Lai mazinātu plaisu starp NVO sektoru un pašvaldību, kā arī veicinātu sadarbību, NVO sektorā strādājošām organizācijām ir pašām vairāk jāskaidro sava darbība, jāiesaistās vietējās pašvaldības aktivitātēs, jānāk ar iniciatīvām sev svarīgās jomās. Šāda informācijas nodošana ne tikai veicinās sadarbību, bet palīdzēs pašvaldībām labāk saprast organizāciju darbību, identificēt ekspertus, pie kuriem vērsties pēc padoma un ieteikumiem vajadzību gadījumā.
- 3. Regulāra pieredzes apmaiņa, saliedējoši pasākumi, lai organizācijas savstarpēji dalītos pieredzē, apmainītos kontaktiem, radītu kopīgas iniciatīvas, projektus, kā arī konsultētos par gada pārskatu sagatavošanu un iesniegšanu, sadarbības iespējām ar vietējo pašvaldību utt.** Fokusgrupu pieredze liecina, ka šādas sadarbības NVO vidū pietrūkst. Vairākkārt fokusgrupu ietvaros organizācijas sāka meklēt kopsaucējus, interesēties par citu pieredzi – pat viena no vada ietvaros.

Latgales pašvaldībām:

- 4. Periodiski aktualizēt pašvaldībā reģistrēto biedrību un nodibinājumu sarakstu,** lai identificētu, kurās jomās notiek NVO darbība, kurās jomās sabiedrība ir pasīvāka. Tas palīdzētu identificēt, vai kādu sabiedrības grupu aktivizēšanai nav nepieciešama pašvaldības iniciatīva, piemēram, veidojot NVO projektu konkursus. Šāds saraksts ir nepieciešams, lai veidotu ciešāku sadarbību ar vietējiem iedzīvotājiem.
- 5. Izvērtēt finansējuma piešķiršanas kārtību pašvaldības NVO – vai tā ir balstīta uz kādu stratēģiju,** proti, vai pašvaldībai ir plāns, ko tā vēlas sasniegt, vai arī tā ir vēsturiski mantota kārtība, kur nav skaidra pamatojuma, kādēļ vienai vai otrai organizācijai tiek piešķirts finansējums. Pašvaldībām būtu jāvērtē, kurās teritorijās iedzīvotāji ir vispasīvākie un kas būtu darāms, lai aktivizētu šīs kopienas.
- 6. Veidot dialogu ar vietējām NVO pastāvīgas sadarbības veidā.** Pašlaik pašvaldības ļoti pasīvi iesaista vietējās NVO, kas daudzām no NVO rada iespaidu, ka pašvaldībai nav svarīga viņu darbība, kā arī NVO gaida iniciatīvu no pašvaldības. Šāds dialogs ir svarīgs, lai saliedētu vietējās kopienas un arī stimulētu NVO sektora darbību.
- 7. Pašvaldībām būtu jāiesaista vietējas NVO civilās aizsardzības mācībās,** lai organizēta pilsoniskā sabiedrība būtu apmācīta par to, kāda ir tās loma krīžu gadījumā, izprastu, kā pašvaldībā un valsts līmenī notiek krīžu vadība un tādējādi pašas izvērtētu savas iespējas, ko var dot krīžu pārvarēšanā. Pašlaik šāda apziņa NVO vidū par savu lomu nav izveidojusies.

Valsts institūcijām:

8. Nepieciešams veidot atbalsta programmas Latgales NVO sektora kapacitātes stiprināšanai.

Dati par NVO sektoru Latgalē liecina, ka NVO sektors ir novājināts, turklāt tā kapacitāte pakāpeniski samazinās. Pašvaldību finansējums ir mazs, kā arī tas nesasniedz mērķi – veidot stabilas, administratīvi spējīgas NVO, bet sedz atsevišķas, bieži vien nelielas pasākumu izmaksas.

9. Jāuzlabo datu kvalitāte par NVO sektoru, lai gūtu precīzu priekšstatu par to, cik patiesībā liela ir pilsoniskā sabiedrība, cik liels ir tās finanšu apgrozījums, nodarbināto skaits, darbības jomas, lai novērtētu NVO sektora pienesumu tautsaimniecībai, kā arī novērtētu sabiedrības līdzdalības un saliedētības līmeni.

Pielikums nr.1:

Augšdaugavas novads skaitļos

Augšdaugavas novads: NVO skaits novadā

Gads	NVO skaits Biedrību un nodibinājumu reģistrā	NVO skaits, kas iesniegušas gada pārskatu par attiecīgo darbības gadu
2023 (02.08.2023)	208	
2022	203	142
2021	199	158
2020	198	166

Avots: Providus sagatavota informācija, izmantojot SIA "Lursoft IT" sniegtos datus.

Augšdaugavas novads: NVO skaits pagastos un pilsētās

Augšdaugavas novada pagasti/pilsētas	NVO skaits 2022. gadā
Naujenes pag.	38
Kalkūnes pag.	19
Višķu pag.	18
Bebrenes pag.	14
Liksnas pag.	13
Ilūkstes pilsēta	13
Demenes pag.	9
Ambeļu pag.	8
Vaboles pag.	7
Skrudalienas pag.	7
Kalupes pag.	7
Tabores pag.	5
Sventes pag.	5
Subates pilsēta	5
Medumu pag.	5
Dvietes pag.	5
Dubnas pag.	5
Šēderes pag.	4
Salienas pag.	4
Eglaines pag.	4
Pilskalnes pag.	3
Laucesas pag.	3
Vecsalienas pag.	2
Maļinovas pag.	2
Biķernieku pag.	2
Prodes pag.	1
Nīcgales pagasts	0

Avots: Providus sagatavota informācija, izmantojot SIA "Lursoft IT" sniegtos datus.

Augšdaugavas novads: populārākie NVO darbības jomas kodi atbilstoši saimnieciskās darbības klasifikatoram (NACE)³²

NACE kods	NACE koda skaidrojums	NVO skaits, kas izvēlējās šādu NACE kodu
94.99	Citur neklasificētu organizāciju darbība	102
93.12	Sporta klubu darbība	12
93.29	Cita izklaides un atpūtas darbība	12
93.19	Citas sporta nodarbības	11
01.70	Medniecība un ar to saistītās palīgdarbības	8
85.59	Citur neklasificēta izglītība	5

Avots: Providus sagatavota informācija, izmantojot SIA "Lursoft IT" sniegtos datus.

Augšdaugavas novads: NVO skaits, kurām ir ienākumi un nodarbinātie

Gads	NVO skaits	NVO skaits, kurām ir ienākumi	Ienākumu kopsumma (EUR)	NVO skaits, kurām ir darbinieki (vidējais)	Nodarbināto skaits (vidējais)
2022	204	63	882 271	8	27
2021	199	67	569 070	10	29
2020	198	77	602 779	11	34

Avots: Informācija par nodarbinātības rādītājiem no Valsts ieņēmumu dienesta no pārskatiem "Ziņojums par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēju darba ienākumiem, iedzīvotāju ienākuma nodokli un uzņēmējdarbības riska valsts nodevu" – 2020. gads un "Darba devēja ziņojums" – 2021. gads un 2022. gads un informācija par NVO skaitu no SIA Lursoft IT.

Augšdaugavas novads: 5 turīgākās organizācijas, 2022. gads

NVO nosaukums	NACE kods	NACE koda skaidrojums	Ienākumi, eiro
Dzelzceļa sporta klubs "Lokomotīve"	94.99	Citur neklasificētu organizāciju darbība	105 104
Biedrība LgSC "Miromida"	94.99	Citur neklasificētu organizāciju darbība	98 126
Demenes "Sociālā atbalsta centrs"	84.12	Veselības aprūpes, izglītības, kultūras un citu sociālo pakalpojumu nodrošināšanas koordinēšana, izņemot sociālo apdrošināšanu	75 865
Biedrība "Aizbildnis"	94.99	Citur neklasificētu organizāciju darbība	62 498

Avots: Providus sagatavota informācija, izmantojot SIA "Lursoft IT" sniegtos datus.

³² Tabulā dati par tiem NACE kodiem, kurus atzīmējušas 5 un vairāk organizācijas.

Augšdaugavas novads: pašvaldības piešķirtais finansējums biedrībām un nodibinājumiem (izņemot reliģiskās organizācijas)

Gads	Finansējuma apmērs, eiro
2021	11123
2022	17226,45

Avots: Providus apkopotie dati no Augšdaugavas novada pašvaldības sniegtā informācijas.

Augšdaugavas novads: 5 lielākie pašvaldības atbalsta saņēmēji Augšdaugavas novadā 2022. gadā

Nr.	Biedrība	Finansējuma apmērs, eiro	Finansējuma mērķis
1.	Biedrība "Volejbola klubs LOTOS"	3000	Līdzfinansējums biedrības darbības nodrošināšanai.
2.	Biedrība "Ilūkstes un Daugavpils novada invalīdu biedrība "Ildra""	2500	Līdzfinansējums biedrības darbības nodrošināšanai.
3.	Biedrība "Daugavpils rajona basketbola klubs "Grozis""	2000	Līdzfinansējums biedrības darbības nodrošināšanai.
4.-5.	Biedrība "Dvietes vīnogas"	1400	Līdzfinansējums projekta realizācijai.
	Biedrība "Latgales reģiona Ugunsdzēsēju un glābēju biedrība"	1400	Līdzfinansējums biedrības darbības nodrošināšanai.

Avots: Providus apkopotie dati no Augšdaugavas novada pašvaldības sniegtā informācijas.

Pielikums nr.2:

Balvu novads skaitļos

Balvu novads: NVO skaits novadā

Gads	NVO skaits Biedrību un nodibinājumu reģistrā	NVO skaits, kas iesniegušas gada pārskatu par attiecīgo darbības gadu
2023 (02.08.2023)	193	
2022	198	155
2021	189	163
2020	189	176

Avots : Providus sagatavota informācija, izmantojot SIA "Lursoft IT" sniegtos datus.

Balvu novads: NVO skaits pagastos un pilsētās

Balvu novada pagasti/pilsētas	NVO skaits 2022. gadā
Balvu pilsēta	71
Viļakas pilsēta	18
Kubulu pag.	15
Rugāju pag.	13
Baltinavas pag.	8
Lazdukalna pag.	8
Šķilbēnu pag.	8
Bērzkalnes pag.	6
Medņevas pag.	6
Tilžas pag.	6
Balvu pag.	5
Susāju pag.	5
Žīguru pag.	5
Bērzpils pag.	4
Lazdulejas pag.	4
Briežuciema pag.	3
Vīksnas pag.	3
Krišjāņu pag.	2
Kupravas pag.	2
Vectilžas pag.	2
Vecumu pag.	1

Avots: Providus sagatavota informācija, izmantojot SIA "Lursoft IT" sniegtos datus.

Balvu novads: populārākie NVO darbības jomas kodi atbilstoši saimnieciskās darbības klasifikatoram (NACE)³³

NACE kods	NACE koda skaidrojums	NVO skaits, kas izvēlējās šādu NACE kodu
94.99	Citur neklasificētu organizāciju darbība	102
01.70	Medniecība un ar to saistītās palīgdarbības	14
93.29	Cita izklaides un atpūtas darbība	14
93.12	Sporta klubu darbība	9
93.19	Citas sporta nodarbības	11
85.59	Citur neklasificēta izglītība	5

Avots: Providus sagatavota informācija, izmantojot SIA "Lursoft IT" sniegtos datus.

Balvu novads: NVO skaits, kurām ir ienākumi un nodarbinātie

Gads	NVO skaits	NVO skaits, kurām ir ienākumi	Ienākumu kopsumma (EUR)	NVO skaits, kurām ir darbinieki (vidējais)	Nodarbināto skaits (vidējais)
2022	198	72	1714439	16	66
2021	189	68	1555577	17	73
2020	189	81	1422147 ³⁴	18	80

Avots: Informācija par nodarbinātības rādītājiem no Valsts ieņēmumu dienesta no pārskatiem "Ziņojums par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēju darba ienākumiem, iedzīvotāju ienākuma nodokli un uzņēmējdarbības riska valsts nodevu" – 2020. gads un "Darba devēja ziņojums" – 2021. gads un 2022. gads un informācija par NVO skaitu no SIA Lursoft IT.

Balvu novads: 5 turīgākās organizācijas, 2022. gads

NVO nosaukums	NACE kods	NACE koda skaidrojums	Ienākumi, eiro
Nodibinājums "Latgales Reģionālais atbalsta centrs Rasas pērles"	87.10	Aprūpes centru pakalpojumi	477001
"Latvijas Lauku ģimenes ārstu asociācija"	94.99	Citur neklasificētu organizāciju darbība	163403
Biedrība "FC Ziemeļaustrumi"	93.11	Sporta objektu darbība	138788
Biedrība "Ritineitis"	93.29	Cita izklaides un atpūtas darbība	116844
Biedrība "Neatkarība Balt."	87.90	Cita veida sociālās aprūpes pakalpojumi ar izmitināšanu	116351

Avots: Providus sagatavota informācija, izmantojot SIA "Lursoft IT" sniegtos datus.

³³ Tabulā dati par tiem NACE kodiem, kurus atzīmējušas 5 un vairāk organizācijas.

³⁴ Piebilde, datos par ienākumiem 2020. gadā ir izņemti dati par vienas organizācijas ienākumiem EUR 35 957 290 apmērā. Providus pētnieki neguva citus pierādījumus, kas apliecinātu, ka organizācija norādīja ienākumus Gada pārskatā.

Balvu novads: pašvaldības piešķirtais finansējums nodibinājumiem un biedrībām (izņemot reliģiskās organizācijas)

Gads	Finansējuma apmērs, eiro
2021	11796,52
2022	16251,25

Avots: Providus apkopotie dati no Balvu novada pašvaldības sniegtās informācijas.

Balvu novads: 5 organizācijas, kuras saņēmušas lielāko Balvu novada pašvaldības finansējumu (2022)

Nr.	Biedrība	Finansējuma apmērs, eiro	Finansējuma mērķis
1.	Tilžas Svētā Jāzepa Romas katoļu draudze	5000	Finansējums baznīcas ēkas remontam; finansējums viņa ekselences Rēzeknes – Aglonas diecēzes bīskapa J.Buļa vizitācijai; dotācija baznīcas fasādes remontdarbu nodrošināšanai 2022. gadā.
2.	Bēržu Svētās Annas Romas katoļu draudze	4998,95	Dotācija baznīcas grīdas pie galvenā altāra atjaunošanas darbiem 2022. gadā, kā arī finansējums baznīcas remontdarbiem 2022. gadā. Kā arī līdzfinansējums LEADER projektam.
3.	Biedrība "Kalmārs"	3124	Priekšfinansējums projektam.
4.	Viļakas Jēzus Sirds Romas katoļu draudze	2300,00	Finansējums baznīcas remontdarbiem 2022. gadā un dotācija Kupravas Svētā Ignāta Romas katoļu draudzei pēc līguma.
5.	Balvu Vissvētās Dievmātes Aizmiģšanas pareizticīgo draudze	2250	Dotācija baznīcas draudzes mājas remontdarbiem 2022. gadā.
	Balvu Vissvētās Trīsvienības Romas Katoļu draudze	2250	Dotācija draudzes mājas remontdarbiem 2022. gadā.

Avots: Providus apkopojums no Balvu novada pašvaldības sniegtās informācijas.

Pielikums nr. 3:

Daugavpils valstspilsēta skaitļos

Daugavpils: NVO skaits

Gads	NVO skaits Biedrību un nodibinājumu reģistrā	NVO skaits, kas iesniegušas gada pārskatu par attiecīgo darbības gadu
2023 (02.08.2023)	663	
2022	659	465
2021	641	488
2020	627	505

Avots: Providus sagatavota informācija, izmantojot SIA "Lursoft IT" sniegtos datus.

Daugavpils: populārākie NVO darbības jomas kodi atbilstoši saimnieciskās darbības klasifikatoram (NACE)³⁵

NACE kods	NACE koda skaidrojums	NVO skaits, kas izvēlējās šādu NACE kodu
94.99	Citur neklasificētu organizāciju darbība	242
93.12	Sporta klubu darbība	83
93.29	Cita izklaides un atpūtas darbība	40
93.19	Citas sporta nodarbības	36
85.59	Citur neklasificēta izglītība	21
85.52	Kultūras izglītība	17
85.60	Izglītības atbalsta pakalpojumi	16
90.03	Mākslinieciskā jaunrade	14
93.11	Sporta objektu darbība	12
68.32	Nekustamā īpašuma pārvaldīšana par atlīdzību vai uz līguma pamata	10
85.51	Sporta un ārpusskolas izglītība	10
90.01	Mākslinieku darbība	10

Avots: Providus sagatavota informācija, izmantojot SIA "Lursoft IT" sniegtos datus.

Daugavpils: NVO skaits, kurām ir ienākumi un nodarbinātie

Gads	NVO skaits	NVO skaits, kurām ir ienākumi	Ienākumu kopsumma (EUR)	NVO skaits, kurām ir darbinieki (vidējais)	Nodarbināto skaits (vidējais)
2022	659	257	5345902	55	336
2021	641	256	5723842	55	228
2020	627	279	5415703	56	178

Avots: Informācija par nodarbinātības rādītājiem no Valsts ieņēmumu dienesta no pārskatiem "Ziņojums par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēju darba ienākumiem, iedzīvotāju ienākuma nodokli un uzņēmējdarbības riska valsts nodevu" – 2020. gads un "Darba devēja ziņojums" – 2021. gads un 2022. gads un informācija par NVO skaitu no SIA Lursoft IT.

³⁵ Tabulā dati par tiem NACE kodiem, kurus atzīmējušas 10 un vairāk organizācijas.

Daugavpils: 5 turīgākās organizācijas, 2022. gads

NVO nosaukums	NACE kods	NACE koda skaidrojums	Ienākumi, eiro
"Futbola centrs Daugavpils"	93.12	Sporta klubu darbība	613893
"Elektronisko sakaru komersantu asociācija"	94.99	Citur neklasificētu organizāciju darbība	338638
"Latgales reģiona attīstības aģentūra"	94.99	Citur neklasificētu organizāciju darbība	311348
Daugavpils Universitātes Mūžizglītības, kultūras un zinātnes komunikācijas biedrība "Intelektuālais parks"	85.60	Izglītības atbalsta pakalpojumi	176589
Latvijas Poļu Savienība	93.29	Cita izklaides un atpūtas darbība	165002

Avots: Providus sagatavota informācija, izmantojot SIA "Lursoft IT" sniegtos datus.

Daugavpils: pašvaldības finansējums biedrībām un nodibinājumiem (izņemot reliģiskās organizācijas)

Gads	Finansējuma apmērs, eiro
2021	99919,26
2022	89722,7

Avots: Providus apkopotie dati no pašvaldības gada pārskatiem.

Daugavpils: 5 organizācijas, kurām piešķirts lielākais pašvaldības atbalsts 2022. gadā

Nr.	Biedrības nosaukums	Pašvaldības finansējuma apmērs, eiro
1.	Invalīdu ar kustību traucējumiem biedrība "Ilgas"	9556,59
2.	Invalīdu biedrība "MĒS KOPĀ SPĒKS"	7890,6
3.	Biedrība "Daugavpils pilsētas invalīdu biedrība"	4922,99
4.	Biedrība "Daugavpils neredzīgo biedrība"	1751,76
5.	Latgales ūdens sporta veidu centrs "DINABURG"	1000
	Biedrība "Daugavpils izpletņlēcēju sporta klubs"	1000
	Biedrība "D and D"	1000
	Intelektuālo spēļu klubs "Ērudīts"	1000

Avots: Providus sagatavotā informācija, izmantojot SIA Lursoft IT sniegtos datus.

Pielikums nr.4:

Krāslavas novads skaitļos

Krāslavas novads: NVO skaits novadā

Gads	NVO skaits Biedrību un nodibinājumu reģistrā	NVO skaits, kas iesniegušas gada pārskatu par attiecīgo darbības gadu
2023 (02.08.2023)	161	
2022	158	120
2021	155	130
2020	152	126

Avots: Providus sagatavota informācija, izmantojot SIA "Lursoft IT" sniegtos datus.

Krāslavas novads: NVO skaits pagastos un pilsētās

Krāslavas novada pagasti/pilsētas	NVO skaits 2022. gadā
Krāslavas pilsēta	59
Dagdas pilsēta	19
Ezernieku pag.	11
Andrupenes pag.	7
Ūdrišu pag.	7
Indras pag.	5
Izvaltas pag.	5
Dagdas pag.	4
Kalniešu pag.	4
Andzeļu pag.	3
Asūnes pag.	3
Aulejas pag.	3
Bērziņu pag.	3
Grāveru pag.	3
Kaplavas pag.	3
Kastuļinas pag.	3
Konstantinovas pag.	3
Krāslavas pag.	3
Robežnieku pag.	3
Šķaunes pag.	3
Kombuļu pag.	2
Skaistas pag.	2
Šķeltovas pag.	2
Ķepovas pag.	1
Piedrujas pag.	1
Svariņu pag.	1

Avots: Providus sagatavota informācija, izmantojot SIA "Lursoft IT" sniegtos datus.

Krāslavas novads: populārākie NVO darbības jomas kodi atbilstoši saimnieciskās darbības klasifikatoram (NACE)³⁶

NACE kods	NACE koda skaidrojums	NVO skaits, kas izvēlējās šādu NACE kodu
94.99	Citur neklasificētu organizāciju darbība	69
01.70	Medniecība un ar to saistītās palīgdarbības	30
93.12	Sporta klubu darbība	14
93.29	Cita izklaides un atpūtas darbība	5

Avots: Providus sagatavota informācija, izmantojot SIA "Lursoft IT" sniegtos datus.

Krāslavas novads: NVO skaits, kurām ir ienākumi un nodarbinātie

Gads	NVO skaits	NVO skaits, kurām ir ienākumi	Ienākumu kopsumma (EUR)	NVO skaits, kurām ir darbinieki (vidējais)	Nodarbināto skaits (vidējais)
2022	158	66	531 411	9	16
2021	155	66	571 930	10	21
2020	152	74	475 895	10	21

Avots: Informācija par nodarbinātības rādītājiem no Valsts ieņēmumu dienesta no pārskatiem "Ziņojums par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēju darba ienākumiem, iedzīvotāju ienākuma nodokli un uzņēmējdarbības riska valsts nodevu" – 2020. gads un "Darba devēja ziņojums" – 2021. gads un 2022. gads un informācija par NVO skaitu no SIA Lursoft IT.

Krāslavas novads: 5 turīgākās organizācijas, 2022. gads

NVO nosaukums	NACE kods	NACE koda skaidrojums	Ienākumi, eiro
"Māja Daugavpils 17"	68.32	Nekustamā īpašuma pārvaldīšana par atlīdzību vai uz līguma pamata	13365
Dzīvokļu īpašnieku biedrība "NIKO R"	68.32	Nekustamā īpašuma pārvaldīšana par atlīdzību vai uz līguma pamata	9742
Latvijas Sociālās adaptācijas asociācija	94.99	Citur neklasificētu organizāciju darbība	9190
"Pīlādzītis klubs"	94.99	Citur neklasificētu organizāciju darbība	8656
"Laimīgi Indrā"	85.52	Kultūras izglītība	7800
"Krāslavas pilsētas un rajona Brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrība"	80.20	Drošības sistēmu pakalpojumi	6694

Avots: Providus sagatavota informācija, izmantojot SIA "Lursoft IT" sniegtos datus.

³⁶ Tabulā dati par tiem NACE kodiem, kurus atzīmējušas 5 un vairāk organizācijas.

Krāslavas novads: pašvaldības piešķirtais finansējums biedrībām un nodibinājumiem (izņemot reliģiskās organizācijas)

Gads	Finansējuma apmērs, eiro
2021	40358,71
2022	60098,96

Avots: Providus apkopotie dati no Krāslavas novada pašvaldības sniegtās informācijas.

Krāslavas novads: 5 organizācijas, kuras saņēmušas lielāko pašvaldības finansējumu 2022. gadā

Nr.	Biedrība	Finansējuma apmērs, eiro	Finansējuma mērķis
1.	Basketbola klubs "Krāslava"	13400	Komandas dalībai Reģionālajā basketbola līgā un Sporta pasākumu organizēšanai.
2.	Biedrība "Futbola klubs "Krāslava""	12368,9	Treniņnometnes organizēšanai, piedalīšanās čempionātos un turnīros, ekipējuma iegādei, biedrības darbības organizēšanai; līdzfinansējums projektā "Tenta angāra iegāde sporta laukuma infrastruktūras papildināšanai".
3.	Dagdas invalīdu brālība "NEMA" (SLO)	6500	Biedrības darbības nodrošināšanai.
4.	Biedrība "Krāslavas māmiņu klubs"	5978,74	Biedrības aktivitāšu rīkošanai; līdzfinansējums projektā "Rotaļu laukuma izveide pie Persteņa ezera"; līdzfinansējums projektā "Koprades telpas izveide Krāslavā".
5.	Dagdas Svētā Nikolaja brīnumdarītāja pareizticīgo draudze	5000	Dievnama fasādes siltināšanai.

Avots: Providus apkopotie dati no Krāslavas novada pašvaldības sniegtās informācijas.

Pielikums nr. 5:

Līvānu novads skaitļos

Līvānu novads: NVO skaits novadā

Gads	NVO skaits Biedrību un nodibinājumu reģistrā	NVO skaits, kas iesniegušas gada pārskatu par attiecīgo darbības gadu
2023 (02.08.2023)	88	
2022	87	65
2021	83	71
2020	82	77

Avots: Providus sagatavota informācija, izmantojot SIA "Lursoft IT" sniegtos datus.

Līvānu novads: NVO skaits pagastos un pilsētās

Līvānu novada pagasti/pilsētas	NVO skaits 2022. gadā
Līvānu pilsēta	53
Rudzātu pag.	10
Rožupes pag.	8
Jersikas pag.	7
Turku pag.	6
Sutru pag.	4

Avots: Providus sagatavota informācija, izmantojot SIA "Lursoft IT" sniegtos datus.

Līvānu novads: populārākie NVO darbības jomas kodi atbilstoši saimnieciskās darbības klasifikatoram (NACE)³⁷

NACE kods	NACE koda skaidrojums	NVO skaits, kas izvēlējās šādu NACE kodu
94.99	Citur neklasificētu organizāciju darbība	41
93.12	Sporta klubu darbība	10
01.70	Medniecība un ar to saistītās palīgdarbības	5
93.29	Cita izklaides un atpūtas darbība	5

Avots: Providus sagatavota informācija, izmantojot SIA "Lursoft IT" sniegtos datus.

³⁷ Tabulā dati par tiem NACE kodiem, kurus atzīmējušas 5 un vairāk organizācijas.

Līvānu novads: NVO skaits, kurām ir ienākumi un nodarbinātie

Gads	NVO skaits	NVO skaits, kurām ir ienākumi	Ienākumu kopsumma (EUR)	NVO skaits, kurām ir darbinieki (vidējais)	Nodarbināto skaits (vidējais)
2022	87	26	362 018	2	10
2021	83	28	378 048	3	18
2020	82	25	327 861	3	17

Avots: Informācija par nodarbinātības rādītājiem no Valsts ieņēmumu dienesta no pārskatiem "Ziņojums par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēju darba ienākumiem, iedzīvotāju ienākuma nodokli un uzņēmējdarbības riska valsts nodevu" – 2020. gads un "Darba devēja ziņojums" – 2021. gads un 2022. gads un informācija par NVO skaitu no SIA Lursoft IT.

Līvānu novads: 5 turīgākās organizācijas, 2022. gads

NVO nosaukums	NACE kods	NACE koda skaidrojums	Ienākumi, eiro
Biedrība "Baltā māja"	94.99	Citur neklasificētu organizāciju darbība	141206
"Veloklubs Līvāni"	93.12	Sporta klubu darbība	87219
Deju studija 27	90.01	Mākslinieku darbība	33952
Biedrība "Latgales tematiskie ciemi"	94.99	Citur neklasificētu organizāciju darbība	30051
"Līvānu basketbola klubs"	93.12	Sporta klubu darbība	23220

Avots: Providus sagatavota informācija, izmantojot SIA "Lursoft IT" sniegtos datus.

Līvānu novads: pašvaldības finansējums biedrībām un nodibinājumiem (izņemot reliģiskās organizācijas)

Gads	Finansējuma apmērs, eiro
2021	37707
2022	38175

Avots: Providus apkopojums pēc Līvānu novada pašvaldības sniegtās informācijas.

Līvānu novads: 5 organizācijas, kuras saņēmušas lielāko Līvānu novada pašvaldības finansējumu 2022. gadā

Nr.	Biedrība	Finansējuma apmērs, eiro	Finansējuma mērķis
1.	Līvānu basketbola klubs, biedrība	23220	Līdzfinansējums basketbola komandas "Līvānu stikls" izdevumu segšanai dalībai čempionātos un sacensībās.
2.	Viduslatgales pārnovadu fonds, nodibinājums	5050	Mazo grantu projekta konkursa "Iedzīvotāji veido savu vidi" atbalstīšanai.
3.	SKITS Cīņas mākslas sporta klubs, biedrība	3800	Komunālo maksājumu segšanai.
4.	Veloklubs Līvāni, biedrība	2359	Finansējums aktīvās atpūtas parka uzturēšanai.
5.	Latgales tūrisma asociācija	1900	Līdzfinansējums biedrības statūtos noteiktā mērķa sasniegšanai – ilgtspējīgas tūrisma nozares attīstības veicināšanai Latgales reģionā un mārketinga aktivitāšu īstenošanai Latgales tūrisma tēla popularizēšanai vietējā un starptautiskajā tirgū.

Avots: Providus apkopojums no Līvānu novada pašvaldības sniegtās informācijas.

Pielikums nr.6:

Ludzas novads skaitļos

Ludzas novads: NVO skaits novadā

Gads	NVO skaits Biedrību un nodibinājumu reģistrā	NVO skaits, kas iesniegušas gada pārskatu par attiecīgo darbības gadu
2023 (02.08.2023)	148	
2022	145	111
2021	145	120
2022	146	122

Avots: Providus sagatavota informācija, izmantojot SIA "Lursoft IT" sniegtos datus.

Ludzas novads: NVO skaits pagastos un pilsētās

Ludzas novada pagasti/pilsētas	NVO skaits 2022. gadā
Ludzas pilsēta	58
Kārsavas pilsēta	15
Ciblas pag.	12
Mežvidu pag.	8
Malnavas pag.	7
Zvirgzdenes pag.	6
Isnaudas pag.	5
Cirmas pag.	4
Nirzas pag.	4
Pildas pag.	3
Salnavas pag.	3
Zaļesjes pag.	3
Zilupes pilsēta	3
Blontu pag.	2
Brīgu pag.	2
Istras pag.	2
Mērdzenes pag.	2
Rundēnu pag.	2
Goliševas pag.	1
Lauderu pag.	1
Līdumnieku pag.	1
Ņukšu pag.	1
Pasienes pag.	1
Pureņu pag.	1
Pušmucovas pag.	1

Avots: Providus sagatavota informācija, izmantojot SIA "Lursoft IT" sniegtos datus.

Ludzas novads: populārākie NVO darbības jomas kodi atbilstoši saimnieciskās darbības klasifikatoram (NACE)³⁸

NACE kods	NACE koda skaidrojums	NVO skaits, kas izvēlējās šādu NACE kodu
94.99	Citur neklasificētu organizāciju darbība	58
01.70	Medniecība un ar to saistītās palīgdarbības	24
93.12	Sporta klubu darbība	11
93.19	Citas sporta nodarbības	9
81.10	Ēku uzturēšanas un ekspluatācijas darbības	7

Avots: Providus sagatavota informācija, izmantojot SIA "Lursoft IT" sniegtos datus.

Ludzas novads: NVO skaits, kurām ir ienākumi un nodarbinātie

Gads	NVO skaits	NVO skaits, kurām ir ienākumi	Ienākumu kopsumma (EUR)	NVO skaits, kurām ir darbinieki (vidējais)	Nodarbināto skaits (vidējais)
2022	145	62	698 697	9	22
2021	145	66	580 593	8	24
2020	146	68	528 270	10	28

Avots: Informācija par nodarbinātības rādītājiem no Valsts ieņēmumu dienesta no pārskatiem "Ziņojums par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēju darba ienākumiem, iedzīvotāju ienākuma nodokli un uzņēmējdarbības riska valsts nodevu" – 2020. gads un "Darba devēja ziņojums" – 2021. gads un 2022. gads un informācija par NVO skaitu no SIA Lursoft IT.

Ludzas novads: 5 turīgākās organizācijas, 2022. gads

NVO nosaukums	NACE kods	NACE koda skaidrojums	Ienākumi, eiro
Ludzas rajona partnerība	94.99	Citur neklasificētu organizāciju darbība	107943
Sporta klubs "LATGOLS"	93.12	Sporta klubu darbība	69495
Ludzas pilsētas un rajona Brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrība	43.21	Elektroinstalācijas ierīkošana	62073
Mednieku klubs "MĒRDZENE"	01.70	Medniecība un ar to saistītās palīgdarbības	46326
Latgolys Producentu Grupa	93.29	Cita izklaides un atpūtas darbība	36623

Avots: Providus sagatavota informācija, izmantojot SIA "Lursoft IT" sniegtos datus.

Ludzas novads: pašvaldības finansējums biedrībām un nodibinājumiem (izņemot reliģiskās organizācijas)

Gads	Finansējuma apmērs, eiro
2021	3466,61
2022	3899,78

Avots: Providus apkoptie dati no Ludzas pašvaldības sniegtās informācijas.

³⁸ Tabulā dati par tiem NACE kodiem, kurus atzīmējušas 5 un vairāk organizācijas.

Ludzas novads: 5 organizācijas, kuras saņēmušas lielāko pašvaldības finansējumu 2022. gadā

Nr.	Biedrības	Finansējuma apmērs, eiro	Finansējuma mērķis
1.	Kārsavas sirdsskaidrās Polockas Eufrosinijas pareizticīgo draudze	4150	Projekta "Kārsavas sirdsskaidrās Polockas Eufrosinijas pareizticīgo baznīcas kultūras vērtību saglabāšana un svētceļnieku izmitināšanas apstākļu uzlabošana" līdzfinansējums; draudzes pasākuma – Troica (Pareizticīgo Svētās Trijādības diena) organizēšanai.
2.	Malnavas Rožukroņa Dievmātes Romas katoļu draudze	4150	Baznīcas vēsturiskā centra atjaunošanas darbu turpināšanai; Ziemassvētku pasākuma organizēšanai.
3.	Ludzas Jaunavas Marijas Debesīs uzņemšanas Romas katoļu draudze	3727	Lieldienu dievkalpojuma svinībām; projekta "Ludzas Jaunavas Marijas Debesīs uzņemšanas Romas katoļu baznīca ērģeļu restaurācija" īstenošanai Ludzā Baznīcas ielā 54; Ziemassvētku dievkalpojuma svinībām.
4.	Pildas Svēto Pētera un Pāvila Romas katoļu draudze	2398,7	Projekta "Pildas Svēto Pētera un Pāvila Romas katoļu draudzes baznīcas žoga atjaunošana" līdzfinansējums (izmaksāts avanss).
5.	Kārsavas Evaņģēliski luteriskā draudze	439,36	Projekta "Kārsavas Evaņģēliski luteriskās baznīcas sienas remonts" Kārsavā, Vienības ielā 72 līdzfinansējums; Ziemassvētku pasākuma organizēšanai; pasākumam par godu draudzes 150. gadadienas organizēšanai.

Avots: Providus apkopotie dati pēc Ludzas novada pašvaldības sniegtās informācijas.

Pielikums nr. 7:

Preiļu novads skaitļos

Preiļu novads: NVO skaits novadā

Gads	NVO skaits Biedrību un nodibinājumu reģistrā	NVO skaits, kas iesniegušas gada pārskatu par attiecīgo darbības gadu
2023 (02.08.2023)	164	
2022	163	123
2021	163	143
2020	164	149

Avots: Providus sagatavota informācija, izmantojot SIA "Lursoft IT" sniegtos datus.

Preiļu novads: NVO skaits pagastos un pilsētās

Preiļu novada pagasti/pilsētas	NVO skaits 2022. gadā
Preiļu pilsēta	68
Aglonas pag.	23
Rožkalnu pag.	10
Aizkalnes pag.	9
Riebiņu pag.	8
Stabulnieku pag.	7
Pelēču pag.	6
Silajāņu pag.	5
Galēnu pag.	4
Preiļu pag.	4
Saunas pag.	4
Rušonas pag.	3
Sīļukalna pag.	3
Upmalas pag.	3
Vārkavas pag.	0

Avots: Providus sagatavota informācija, izmantojot SIA "Lursoft IT" sniegtos datus.

Preiļu novads: populārākie NVO darbības jomas kodi atbilstoši saimnieciskās darbības klasifikatoram (NACE)³⁹

NACE kods	NACE koda skaidrojums	NVO skaits, kas izvēlējās šādu NACE kodu
94.99	Citur neklasificētu organizāciju darbība	80
01.70	Medniecība un ar to saistītās palīgdarbības	14
68.32	Nekustamā īpašuma pārvaldīšana par atlīdzību vai uz līguma pamata	8
93.29	Cita izklaides un atpūtas darbība	8
81.10	Ēku uzturēšanas un ekspluatācijas darbības	6
93.19	Citas sporta nodarbības	6

Avots: Providus sagatavota informācija, izmantojot SIA "Lursoft IT" sniegtos datus.

Preiļu novads: NVO skaits, kurām ir ienākumi un nodarbinātie

Gads	NVO skaits	NVO skaits, kurām ir ienākumi	Ienākumu kopsumma (EUR)	NVO skaits, kurām ir darbinieki (vidējais)	Nodarbināto skaits (vidējais)
2022	163	68	123 1725	15	49
2021	163	70	124 3818	15	54
2020	164	73	102 9182	13	50

Avots: Informācija par nodarbinātības rādītājiem no Valsts ieņēmumu dienesta no pārskatiem "Ziņojums par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēju darba ienākumiem, iedzīvotāju ienākuma nodokli un uzņēmējdarbības riska valsts nodevu" – 2020. gads un "Darba devēja ziņojums" – 2021. gads un 2022. gads un informācija par NVO skaitu no SIA Lursoft IT.

Preiļu novads: 5 turīgākās organizācijas, 2022. gads

NVO nosaukums	NACE kods	NACE koda skaidrojums	Ienākumi, eiro
"Viduslatgales pārnovadu fonds"	94.99	Citur neklasificētu organizāciju darbība	281883
"Preiļi izglītotai Latvijai"	85.20	Sākumizglītība	244286
"Jaunie Spārni"	94.99	Citur neklasificētu organizāciju darbība	67550
Biedrība "Marijas skola"	94.99	Citur neklasificētu organizāciju darbība	60219
Preiļu – Līvānu novadu partnerība "KŪPĀ"	94.99	Citur neklasificētu organizāciju darbība	57454

Avots: Providus sagatavota informācija, izmantojot SIA "Lursoft IT" sniegtos datus.

³⁹ Tabulā dati par tiem NACE kodiem, kurus atzīmējušas 5 un vairāk organizācijas.

**Preiļu novads: pašvaldības finansējums biedrībām un nodibinājumiem
(izņemot reliģiskās organizācijas)**

Gads	Finansējuma apmērs, eiro
2021	Pašvaldība nesniedza informāciju, jo šajā gadā vēl nebija noslēgusies administratīvā reforma.
2022	15532,09

Avots: Providus apkopotie dati no Preiļu novada pašvaldības sniegtās informācijas.

**Preiļu novads: 5 organizācijas, kuras saņēmušas vislielāko pašvaldības finansējumu
2022. gadā**

Nr.	Biedrības	Finansējuma apmērs, eiro	Finansējuma mērķis
1.	Viduslatgales pārnovadu fonds	10000	Finansējums mazo grantu projektu konkursam "Iedzīvotāji veido savu vidi".
2.	Preiļu VJMDU Romas katoļu draudze	3000	Līdzfinansējums Preiļu Romas katoļu draudzes baznīcas lūgšanu zāles sienu krāsojuma atjaunošanas 1.kārta saskaņā ar līgumu.
3.	Preiļu Vecticībnieku draudze	2916,53	Projekta "Preiļu Vecticībnieku lūgšanas nama renovācija 3.kārta līdzfinansējums 10% apmērā.
4.	Arendoles Dievmātes Romas katoļu draudze	2911,18	Līdzfinansējums LEADER projektiem "Arendoles Dievmātes Romas katoļu draudzes lūgšanu nama jumta seguma nomaiņai".
5.	Biedrība "Jaunie spārni"	2830,5	PR "Bērnu un jauniešu nometne "Izzini, Izmanto, Saudzē -2"" līdzfinansējums, Bērnu un jauniešu nometne "Izzini, izmanto un Saudzē – 3" līdzfinansējums.

Avots: Providus apkopotie dati no Preiļu novada pašvaldības sniegtās informācijas.

Pielikums nr. 8:

Rēzeknes novada pašvaldība skaitļos

Rēzeknes novads: NVO skaits novadā

Gads	NVO skaits Biedrību un nodibinājumu reģistrā	NVO skaits, kas iesniegušas gada pārskatu par attiecīgo darbības gadu
2023 (02.08.2023)	305	
2022	303	241
2021	296	245
2020	293	252

Avots: Providus sagatavota informācija, izmantojot SIA "Lursoft IT" sniegtos datus.

Rēzeknes novads: NVO skaits pagastos un pilsētās

Rēzeknes novada pagasti/pilsētas	NVO skaits 2022. gadā
Viļānu pilsēta	30
Maltas pag.	22
Vērēmu pag.	22
Griškānu pag.	18
Ozolaines pag.	18
Nautrēnu pag.	16
Lūznavas pag.	14
Kaunatas pag.	13
Bērzgales pag.	12
Sakstagala pag.	12
Dricānu pag.	11
Ilzeskalna pag.	11
Mākoņkalna pag.	11
Gaigalavas pag.	10
Feimaņu pag.	9
Silmalas pag.	9
Audriņu pag.	8
Lendžu pag.	8
Nagļu pag.	8
Čornajas pag.	7
Ozolmuižas pag.	7
Rikavas pag.	6
Stoļerovas pag.	6
Dekšāres pag.	4
Kantinieku pag.	4
Viļānu pag.	4
Pušas pag.	3
Sokolku pag.	3
Stružānu pag.	3

Avots: Providus sagatavota informācija, izmantojot SIA "Lursoft IT" sniegtos datus.

Rēzeknes novads: populārākie NVO darbības jomas kodi atbilstoši saimnieciskās darbības klasifikatoram (NACE)⁴⁰

NACE kods	NACE koda skaidrojums	NVO skaits, kas izvēlējās šādu NACE kodu
94.99	Citur neklasificētu organizāciju darbība	144
93.29	Cita izklaides un atpūtas darbība	21
01.70	Medniecība un ar to saistītās palīgdarbības	18
93.19	Citas sporta nodarbības	13
85.59	Citur neklasificēta izglītība	10
93.12	Sporta klubu darbība	9
85.60	Izglītības atbalsta pakalpojumi	7
88.99	Citur neklasificēti sociālās aprūpes pakalpojumi	6
90.03	Mākslinieciskā jaunrade	6
96.09	Citur neklasificēti individuālie pakalpojumi	6
85.52	Kultūras izglītība	5
93.11	Sporta objektu darbība	5

Avots: Providus sagatavota informācija, izmantojot SIA "Lursoft IT" sniegtos datus.

Rēzeknes novads: NVO skaits, kurām ir ienākumi un nodarbinātie

Gads	NVO skaits	NVO skaits, kurām ir ienākumi	Ienākumu kopsumma (EUR)	NVO skaits, kurām ir darbinieki (vidējais)	Nodarbināto skaits (vidējais)
2022	303	102	1 309 571	17	98
2021	296	101	1 051 603	22	98
2020	293	107	1 229 183	25	102

Avots: Informācija par nodarbinātības rādītājiem no Valsts ieņēmumu dienesta no pārskatiem "Ziņojums par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēju darba ienākumiem, iedzīvotāju ienākuma nodokli un uzņēmējdarbības riska valsts nodevu" – 2020. gads un "Darba devēja ziņojums" – 2021. gads un 2022. gads un informācija par NVO skaitu no SIA Lursoft IT.

Rēzeknes novads: 5 turīgākās organizācijas, 2022. gads

NVO nosaukums	NACE kods	NACE koda skaidrojums	Ienākumi, eiro
"Sadarbības platforma"	94.99	Citur neklasificētu organizāciju darbība	327869
Latvijas Finiera fonds ilgtspējīgai attīstībai	94.99	Citur neklasificētu organizāciju darbība	114640
"Latgales Tūrisma Asociācija"	79.11	Ceļojumu biroju pakalpojumi	75298
"Rāznas nacionālā parka biedrība"	91.03	Vēsturisku objektu un līdzīgu apmeklējuma vietu darbība	67129
Izglītības un atpūtas biedrība "OZOLAINE"	94.99	Citur neklasificētu organizāciju darbība	61660

Avots: Providus sagatavota informācija, izmantojot SIA "Lursoft IT" sniegtos datus.

⁴⁰ Tabulā dati par tiem NACE kodiem, kurus atzīmējušas 5 un vairāk organizācijas.

Rēzeknes novads: pašvaldības piešķirtais finansējums biedrībām un nodibinājumiem (izņemot reliģiskās organizācijas)

Gads	Finansējuma apmērs, eiro
2021	53382,2
2022	61335,83

Avots: Providus apkopojums no Rēzeknes novada pašvaldības sniegtās informācijas.

Rēzeknes novads: 5 organizācijas, kas saņēmušas lielāko pašvaldības finansējumu 2022. gadā

Nr. Biedrības	Finansējuma apmērs, eiro	Finansējuma mērķis
1. Dzīvoķļu īpašnieku biedrība Muižiņa	16409,21	Līdzfinansējums, projekta īstenošana, dzīvojamās mājas Lapegles, Ozolmuižas pag. energoefektivitātes un īpašumā esošo zemesgabalu labiekārtošanai, logu un durvju maiņai, ieejas ceļiņu atjaunošanai.
2. Viļānu Svētā Ercengēļa Miķeļa Romas katoļu draudze	11866	Līdzfinansējums Viļānu Sv.Miķeļa Romas katoļu baznīcas būvdarbu "Baznīcas ēkas logu nomaiņa" un būvuzraudzības objektam "Baznīcas ēkas logu nomaiņa", veikšanai.
3. Rāznas nacionālā parka biedrība	6650	Līdzfinansējums jaunatnes iniciatīvu projektu konkursa projektam "No Mākoņkalna līdz Liepukalnam caur digitālo vidi"; līdzfinansējums jaunatnes iniciatīvu; līdzfinansējums bērnu nometņu projektam "Iepazīsti mūsu Latviju" Līdzfinansējums jaunatnes nometņu un neformālo apmācību projektam "Reāls piedzīvojums" Līdzfinansējums jaunatnes inventāra iegādes konkursa projektam "Pārgājieni dabā veselīga dzīvesveida veicināšanai"; projektu konkursa projektam "Droša un aktīva vasara".
4. Biedrība LOBS	6200	Līdzfinansējums jaunatnes iniciatīvu projektu konkursa projektam "Move2Change".
5. Strūžānu Vissvētās Trīsvienības Romas katoļu draudze	4532,5	Līdzfinansējums Strūžānu Vissvētās Trīsvienības Romas katoļu baznīcas griestu un altāra sienas remontam; Līdzfinansējums Strūžānu Vissvētās Trīsvienības Romas katoļu baznīcas ārsienų siltināšanai.

Avots: Providus apkopotā informācija no Rēzeknes novada pašvaldības sniegtajām atbildēm.

Pielikums nr. 9:

Rēzeknes valstspilsēta skaitļos

Rēzeknes pilsēta: NVO skaits

Gads	NVO skaits Biedrību un nodibinājumu reģistrā	NVO skaits, kas iesniegušas gada pārskatu par attiecīgo darbības gadu
2023 (02.08.2023)	212	
2022	214	162
2021	212	168
2020	207	169

Avots: Providus sagatavota informācija, izmantojot SIA "Lursoft IT" sniegtos datus.

Rēzeknes pilsēta: populārākie NVO darbības jomas kodi atbilstoši saimnieciskās darbības klasifikatoram (NACE)⁴¹

NACE kods	NACE koda skaidrojums	NVO skaits, kas izvēlējās šādu NACE kodu
94.99	Citur neklasificētu organizāciju darbība	110
93.12	Sporta klubu darbība	18
01.70	Medniecība un ar to saistītās palīgdarbības	7
85.60	Izglītības atbalsta pakalpojumi	7
93.29	Cita izklaides un atpūtas darbība	6
94.12	Profesionālu organizāciju darbība	6
93.19	Citas sporta nodarbības	5

Avots: Providus sagatavota informācija, izmantojot SIA "Lursoft IT" sniegtos datus.

Rēzeknes pilsēta: NVO skaits, kurām ir ienākumi un nodarbinātie

Gads	NVO skaits	NVO skaits, kurām ir ienākumi	Ienākumu kopsumma (EUR)	NVO skaits, kurām ir darbinieki (vidējais)	Nodarbināto skaits (vidējais)
2022	214	81	1 561 831	32	77
2021	212	80	1 359 798	34	83
2020	207	86	1 335 485	33	83

Avots: Informācija par nodarbinātības rādītājiem no Valsts ieņēmumu dienesta no pārskatiem "Ziņojums par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēju darba ienākumiem, iedzīvotāju ienākuma nodokli un uzņēmējdarbības riska valsts nodevu" – 2020. gads un "Darba devēja ziņojums" – 2021. gads un 2022. gads un informācija par NVO skaitu no SIA Lursoft IT.

41 Tabulā dati par tiem NACE kodiem, kurus atzīmējušas 5 un vairāk organizācijas.

Rēzeknes pilsēta: 5 turīgākās organizācijas, 2022. gads

NVO nosaukums	NACE kods	NACE koda skaidrojums	Ienākumi, eiro
Latgaliešu kultūras biedrība	94.99	Citur neklasificētu organizāciju darbība	51271
Cilvēku ar invaliditāti un viņu draugu apvienība "Impulss"	94.99	Citur neklasificētu organizāciju darbība	45781
Rēzeknes pilsētas teātris-studija "Joriks"	93.29	Cita izklaides un atpūtas darbība	42805
Latgales aparātbūves tehnoloģiskais centrs	94.99	Citur neklasificētu organizāciju darbība	34478
Latgales kultūras centra izdevniecība	58.11	Grāmatu izdošana	27766

Avots: Providus sagatavota informācija, izmantojot SIA "Lursoft IT" sniegtos datus.

Rēzeknes pilsēta: pašvaldības piešķirtais finansējums biedrībām un nodibinājumiem (izņemot reliģiskās organizācijas)

Gads	Finansējuma apmērs, eiro
2021	148562,1
2022	150844,54

Avots: Providus apkopotie dati no Rēzeknes valstspilsētas pašvaldības sniegtajām atbildēm.

Rēzeknes pilsēta: 5 organizācijas, kas saņēmušas lielāko pašvaldības finansējumu (eiro)

Nr.	Biedrība, saņēmējs	2022
1.	Sporta biedrība "Sporta klubs "Ezerzeme""	33000
2.	Rēzeknes Jēzus Sirds Romas katoļu draudze	22000
3.	Rēzeknes vecticībnieku kapu draudze	22000
4.	Rēzeknes Visvētākās Dievmātes Piedzimšanas pareizticīgo draudze	22000
5.	Biedrība "Rēzeknes invalīdu biedrība"	18249

Avots: Providus apkopotie dati.

